

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în oameni !

I. STRUCTURA UNUI CURS ID

1. Cuprins

2. Introducere

2.1. Scopul și obiectivele cursului

2.2. Cerințe preliminare

2.3. Conținutul cursului

2.4. Recomandări de studiu

2.5. Evaluarea

3. Evaluarea inițială

4. Unitate de învățare (1..n)

4.1. Cuprins

4.2. Introducere

- **Cunoștințe preliminare**
- **Resurse necesare și recomandări de studiu**
- **Durata de învățare**

4.3. Obiective

4.4. Subiect (1..k)

- **Aspecte teoretice**
- **Exemplificare**
- **Rezumat subiect**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

- **Activitate de învățare**

4.5. Rezumat UI

- **Cuvinte cheie**

4.6. Test de autoevaluare

4.7. Concluzii

4.8. Bibliografie obligatorie UI

5. Glosar de specialitate

6. Lucrări de verificare

7. Indicații și răspunsuri

8. Bibliografie

9. Biografia autorului/ilor de curs

II..DESIGNUL INSTRUȚIONAL

Definitie: Designul instrucional sau proiectarea didactică reprezintă întregul proces de analiză a obiectivelor și nevoilor de învățare pe baza cărora se construiește apoi tehnologia didactică adecvată pentru satisfacerea acestor nevoi. Ansamblul operațiilor de anticipare a obiectivelor, conținutului, metodelor și mijloacelor, a instrumentelor de evaluare și a relațiilor dintre aceste elemente în contextul specific al unei activități didactice (Vlăsceanu, 1988). Pașii de parcurs în proiectarea didactică sunt reprezentați în fig. 1.

Fig. 1. Pași în proiectarea didactică

Obiectivul (general) al capitolului: realizarea proiectului pedagogic al disciplinei coordonate pentru a transforma cursul clasic într-un curs ID.

La finalul parcurgerii acestui capitol al ghidului veți fi capabili să realizați următoarele **obiective operaționale**:

1. Precizarea obiectivelor specifice ale disciplinei coordonate, în concordanță și derivate din obiectivele generale ale programului de studiu, în conformitate cu nomenclatorul național de competențe ale domeniului/programului de studiu
2. Stabilirea obiectivelor operaționale corespunzătoare fiecărui obiectiv specific
3. Organizarea cursului în Unități de Învățare (segmentarea învățării și stabilirea succesiunii UI) prin corelarea lor cu obiectivele operaționale

Ce presupune designul instrucional?

În proiectarea didactică trebuie să se plece de la precizarea răspunsurilor la următoarele întrebări:

- ce vor trebui să probeze studenții/cursanții la finalul parcurgerii disciplinei ? (această parte se regăsește uneori sub forma unei "analize a nevoilor de formare", în concordanță cu competențele care vor trebui a fi dobândite prin parcurgerea disciplinei);
- care vor fi rezultatele învățării (cunoștințe, deprinderi, atitudini, aptitudini etc.);
- cum va fi probată învățarea, respectiv atingerea obiectivelor de către studenți,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

atât pe parcursul semestrului (evaluare formativă), cât și la final (evaluare sumativă)

- care vor fi conținuturile învățării și cum se vor regăsi ele în material, acest lucru fiind vizibil prin stabilirea unităților de învățare;
- ce conținuturi se vor regăsi în unitățile de învățare;
- pregătirea testelor și a altor probe pentru evaluare;
- analiza finală a rezultatelor obținute de cursanți și reproiectarea materialelor pe baza acestor rezultate.

Elementul central al disciplinei este **unitatea de învățare**. Practic, întreg conținutul cursului pus la dispoziția studenților trebuie să fie împărțit în aceste Unități de Învățare (UI).

Unitatea de învățare este o structură didactică deschisă și flexibilă, cu ajutorul căreia se asigură formarea la studenți a obiectivelor de referință/ competențelor specifice. Prin intermediul unităților de învățare se realizează finalitățile generale sau de referință înscrise în programa analitică a disciplinei.

Astfel, prin parcurgerea disciplinei se pot identifica mai multe faze ale realizării obiectivului de referință/competențelor specifice, și anume faza de formare, faza de consolidare și aprofundare, faza de utilizare a acestora ca resurse pentru formarea sau consolidarea altor obiective /competențe.

În general, obiectivul de referință/competența specifică este nominalizat doar o singură dată, în faza de formare, celelalte faze fiind regăsite în proiectarea unităților de învățare.

De exemplu, la disciplina "**Elemente de tehnologie generală**", pentru obiectivul de referință: "**studentul să identifice elemente ale tehnologiilor de vârf în viața socială**" pot fi studiate, pe parcursul anului următoarele: "*Activități economice*", "*Procesul de producție*", "*Procese tehnologice*", "*Formarea resurselor umane*" etc.

Componentele procesului de învățământ trebuie ordonate în timp și spațiu. Prima activitate pe care o realizează profesorul la începutul anului universitar/semestrului este planificarea calendaristică. Ea reprezintă un document administrativ, care asociază elemente ale programei (obiective de referință/competențe specifice și conținuturi) cu alocarea optimă de timp, în viziunea profesorului (proiectantului) pe parcursul unui semestru.

Planificarea semestrială urmărește punerea în valoare a corelațiilor dintre finalități-conținuturi-resurse temporale și strategii didactice într-o manieră foarte explicită, oferind o imagine globală asupra principalilor vectori ai activității didactice.

În realizarea planificărilor, se cer parcurse mai multe etape:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

1. Stabilirea asocierilor dintre obiectivele de referință/ competențele specifice și conținuturi. Este necesar ca obiectivelor să li se aloce conținuturi alese special.
2. Împărțirea pe unități de învățare. Ea are rolul de a ajuta profesorul să identifice în conținuturile puse la dispoziție de programa analitică acele unități de învățare care să îndeplinească mai multe condiții:
 - să fie coerente;
 - să poată fi denumite ușor;
 - să vizeze aceleași competențe specifice;
 - să se întindă pe un interval de până la 3 ore;
 - să poată fi evaluate.
3. Stabilirea succesiunii de parcurgere a unităților de învățare. De obicei se adoptă în funcție de succesiunea conținuturilor sugerate de programă. În anumite situații însă (plecând de la logica instruirii), unele unități de învățare, sau numai unele părți ale lor, pot fi plasate în planificare și în altă ordine, cu condiția să se realizeze obiectivele propuse și să se susțină sistematizarea și continuitatea învățării.
4. Stabilirea timpului considerat necesar pentru fiecare unitate de învățare, în funcție de obiectivele de referință și conținuturile vizate. În general, unitățile de învățare trebuie să acopere 2 până la 3 ore de studiu individual, iar ca întindere, ele trebuie să acopere un număr de aproximativ 10-20 de pagini. Un număr mai mare de pagini poate fi demobilizator pentru învățare.
5. În cazul planificării anuale mai poate fi realizată o repartizare a numărului total de ore pe tipuri de activități didactice: predare-învățare, formare de abilități și deprinderi, recapitulare și sistematizare, evaluare. Forma grafică a unei planificări este cea redată mai jos:

Profesor.....

Disciplina.....

Nr. credite al disciplinei

Anul de studiu/Semestrul/Nr. ore pe săpt...

Planificarea calendaristică (anuală/semestrială)

Unitatea de învățare	Obiectivele de referință/ competențele specifice	Conținuturi	Numărul de ore alocate	Data/ Săptămâna	Observații

Semnificația înscrisurilor în rubrici este următoarea:

- Unitatea de învățare - se indică prin titluri (teme) alese de către profesor;
- Obiectivele de referință/competențe specifice - se trec numerele obiectivelor de referință/ competențelor specifice din programa disciplinei;
- Conținuturile selectate – se extrag din lista de conținuturi a programei;
- Numărul de ore alocate – se stabilește de către profesor, în funcție de nivelul de pregătire și de capacitățile de învățare ale studenților. Orientativ,

estimarea timpului de învățare¹ pentru o unitate de învățare poate fi realizată prin completarea unui tabel de forma celui de mai jos (tab. 1).

Unitatea de învățare este elementul generator al planificării calendaristice. Ea poate acoperi una sau mai multe ore, este cunoscută din punct de vedere al obiectivelor/competențelor care trebuie realizate, prezintă o unitate tematică, se desfășoară continuu pe o perioadă de timp și este finalizată prin evaluare.

Tab. 1 Estimarea timpului pentru o unitate de învățare

Lecturarea titlului	1
Lecturarea introducerii	1
Lecturarea listei de conținuturi	1
Lecturarea cerințelor	1
Subiectul 1	
Lecturarea introducerii în subiectul 1	2
Rezolvarea activității 1	11
Obținerea feed-back-ului activității 1	3
Ascultarea benzii înregistrate 1	5
Exemplul 1	10
Rezolvarea activității 2	15
Obținerea feed-back-ului activității 2	5
Etc.	
Luarea de notite pentru subiectul 1	13
Subiectul 2	
Lecturarea introducerii în subiectul 2	2
Etc.	
Lecturarea rezumatului	5
Rezolvarea testului	10
Verificarea testului	5
TIMPUL TOTAL DE STUDIU	90

Demersul pedagogic pentru o unitate de învățare este proiectat individual, de către fiecare profesor în parte, ca în fig. 2.

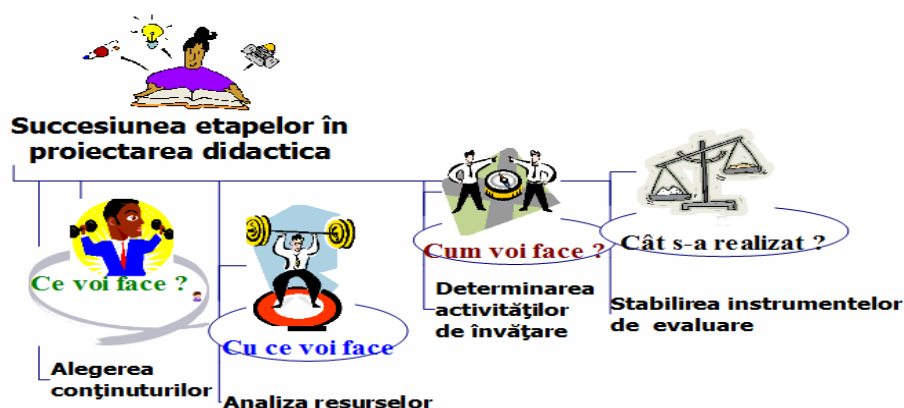

Fig. 2. Succesiunea elementelor în proiectarea didactică

¹ Prelucrare după *Creating Learning Materials for Open and Distance Learning. A Handbook for Authors and Instructional Designers*. Published by Commonwealth of Learning, Vancouver, Canada, 2005

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Clasificarea obiectivelor educaționale

Obiectivele nu se prezintă ca un tot nediferențiat la care profesorul se raportează aleator pentru a selecta ceea ce își propune să realizeze într-o anumită perioadă a procesului de învățământ. Ele se centrează pe cel care învață, pe student, indică acțiuni executate de student, aceste acțiuni fiind manifestate printr-un comportament.

I. După gradul de generalitate, există:

1. *Obiective generale* ale sistemului de învățământ, care:
 - desemnează finalități ce orientează întreaga activitate didactică, pe toată durata școlarității, și care sunt nominalizate în preambulul planurilor de învățământ; ele sunt obiective de dezvoltare (de macrosistem). Ele trebuie să fie în relație directă cu competențele profesionale specifice programului de studiu, dar și cu competențele transversale, așa cum sunt ele definite și înțelese în metodologia ACPART.
 - au un caracter global și abstract;
 - vizează anumite laturi ale personalității, în special componenta intelectuală, afectiv-attitudinală și acțională.

2. *Obiectivele intermediare* sunt cele care realizează legătura între obiectivele generale și cele speciale. Astfel de obiective sunt cele urmărite **pe ansamblul fiecărei discipline de învățământ**, iar în cadrul acesteia, sunt **obiectivelor fiecărui capitol**. Ele se subordonează celor ale educației intelectuale, care sunt generale și fac trecerea spre cele din fiecare activitate, care sunt speciale. Aceste obiective sugerează profesorului **mecanismele de elaborare a "scopului lecției"/cursului, seminarului** etc.

3. *Obiectivele operaționale* sunt obiective concrete, care informează educatorul asupra **comportamentelor observabile ce trebuie realizate prin activități concrete de instruire și educare**. Aceste obiective sunt ținte concrete ale fiecărei activități didactice (lecție, activitate practică).

Considerăm deci **obiectivelor intermediare ca fiind obiectivele disciplinei, iar obiectivele operaționale ca fiind cele care aparțin unității de învățare**. Din obiectivele intermediare sunt derivate apoi obiectivele operaționale.

Obiectivele disciplinelor de învățământ descriu ceea ce vor ști și vor înțelege studenții, precum și abilitățile pe care și le vor însuși, în urma studierii unei anumite discipline de învățământ.

La ora actuală, obiectivele educative ale diferitelor discipline de învățământ au fost grupate în: **obiective cadru/competențe generale și obiective de referință/ competențe specifice**.

Obiectivele cadru/competențele generale vizează **formarea unor capacități și atitudini specifice pentru o anumită disciplină de învățământ și care necesită mai mulți ani de studiu**. Ele sunt cunoscute și sub denumirea de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

“obiective țință” și au un ridicat grad de generalitate și de complexitate.

Din punct de vedere al disciplinei, obiectivele cadru exprimă:

- structura conceptuală de bază a domeniului de studiu respectiv;
- abilitățile de bază necesare pentru utilizarea în practică a cunoștințelor din domeniul respectiv;
- integrarea disciplinei, legăturile ei cu alte domenii, temele transcurriculare în interiorul cărora se înscriu anumite cunoștințe predate.

Obiectivele de referință/competențele specifice “precizează rezultatele așteptate ale învățării pe fiecare an de studiu și urmăresc progresia în achiziția de competențe și de cunoștințe de la un an de studiu la altul” (Curriculum National). Ele au un mai pronunțat caracter operațional întrucât stabilesc fără echivoc comportamentele care vor trebui să fie probate de studenți la sfârșitul perioadei de studiu vizate. Spre deosebire de obiectivele operaționale, obiectivele de referință nu precizează întotdeauna condițiile în care studenții vor demonstra atingerea finalităților respective și nici nu indică nivelul de performanță în valori numerice precis delimitate.

II. În funcție de domeniul activității psihice implicate în învățare, vorbim despre:

1. *Obiective cognitive* – care vizează asimilarea de cunoștințe, formarea de deprinderi și capacități intelectuale.
2. *Obiective afective* – care au în vedere formarea sentimentelor, atitudinilor, convingerilor.
3. *Obiective psihomotorii* – care își propun formarea unor deprinderi motorii, a unor abilități manuale.

Unul dintre cele mai utile instrumente de proiectare didactică îl constituie taxonomia lui Bloom, care ordonează ierarhic două categorii de obiective și anume unele:

- care vizează cunoaștere, indicând tipurile de cunoaștere de care trebuie să dispună studentul și care sunt obiective de natură informativă;
- care au în vedere modurile în care se utilizează sau se operează cu informațiile dobândite (înțelegere, aplicare, analiză, sinteză, evaluare) și care sunt obiective formative.

B.S. Bloom propune ordonarea obiectivelor de la simplu la complex (tab. 2), utilizând categoriile: 1. cunoașterea; 2. comprehensiunea; 3. aplicarea; 4. analiza; 5. sinteza; 6. evaluarea.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POS DRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Tabelul 2 Taxonomia obiectivelor cognitive după B. S. Bloom

Nivelul	Explicația	Exemple	Verbe utilizate
1. Cunoașterea (achiziția de cunoștințe)	Abilitatea de a reproduce cunoștințele pe de rost .	Reproducerea unei definiții. Identificarea părților componente ale unui ansamblu.	a defini, a recunoaște, a distinge, a identifica, a aminti
2. Comprehensiunea	Abilitatea de a exprima sensurile unor idei sau fapte	A prezenta definiția cu propriile cuvinte. A explica cu cuvintele proprii funcționarea unei mașini.	a transforma, a ilustra, a redefini, a interpreta, a explica, a demonstra, a reorganiza, a extinde, a extrapola, a estima, a determina
3. Aplicarea	Capacitatea de a utiliza informațiile căpătate în situații noi de învățare	A calcula ipotenuza când se cunosc lungimile catetelor. Conjugarea verbelor când se cunosc regulile conjugării.	A aplica, a generaliza, a restructura, a utiliza, a alege, a clasifica, a se folosi de...
4. Analiza	Capacitatea de a identifica elementele incluse într-un mesaj și de a stabili legături-le și interacțiunile dintre ele. Abilitatea de a identifica părțile și relațiile dintr-o situație	A identifica concluzia rezultată dintr-un set de premise.	A distinge, a identifica, a recunoaște, a analiza, a compara, a deduce, a detecta
5. Sinteza	Abilitatea de a pune lucrurile împreună pentru a realiza un întreg	Realizarea unui raport, unui referat etc.	a scrie, a relata, a produce, a deriva, a planifica, a propune, a formula, a sintetiza
6. Evaluarea	Abilitatea de a emite judecăți de valoare.	Selectarea celei mai bune variante dintr-un număr prezentat.	a judeca, a argumenta, a evalua, a valida, a decide, a compara, a standardiza

În taxonomia lui Bloom se regăsesc și obiective din domeniul afectiv și atitudinal (tab. 3)².

Clasificarea în taxonomie	Exemple de complemente directe	Exemple de verbe utilizate
1.0. Receptarea 1.1. Conștiința	Imagini, sunete, evenimente, intenții, angajamante.	A diferenția, a separa, a izola, a diviza
1.2. Voința de a recepta	Modele, exemple, configurații, mărimi, metri, cadențe.	A acumula, a alege, a combina, a accepta
1.3. Atenția dirijată sau diferențială	Alternative, răspunsuri, ritmuri, nuanțe.	A alege, a răspunde corporal, a asculta, a controla
2.0. Răspunsul 2.1. Asentimentul	Directive, instrucțiuni, legi, linii de conduită, demonstrații.	A se conforma, a urma, a încredința, a aproba
2.2. Voința de a răspunde	Instrumente, jocuri, opere dramatice, șarade, parodii.	A oferi spontan, a discuta, a practica, a (se) juca
2.3. Satisfacția de a răspunde	Cuvântări, piese, prezentări, lucrări literare.	A aplauda, a aclama, a petrece timpul liber făcând ceva, a spori
3.0. Valorizarea 3.1. Acceptarea unei valori	Membrul unui grup, producții artistice, muzicale, prietenii personale.	A-și spori competența prin, a spori cantități de, a renunța, a specifica
3.2. Preferința pentru o valoare	Artiști, proiecte, puncte de vedere, argumente.	A asista, a subvenționa, a ajuta, a încuraja
4.0. Organizarea 4.1. Conceptualizarea	Parametri, coduri, standarde, scopuri	A discuta, a teoretiza asupra unei teme, a abstrage, a compara

² Burja, B. ș.a. Didactica științelor economice. Ghid metodologic cu caracter aplicativ. Editura Irecson, București, 2006

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

unei valori		
4.2. Organizarea unui sistem de valori	Sisteme, abordări, criterii, limite.	A armoniza, a organiza, a defini, a formula
5.0. Caracterizarea printr-o valoare sau printr-un sistem de valori 5.1. Ordonarea generalizată	Planuri, comportamente, metode, eforturi.	A revizui, a schimba, a completa, a pretinde
5.2. Caracterizarea	Umanitarism, morală, integritate, maturitate. Extravaganță, excese, conflicte, enormitate.	A fi bine apreciat de către cei egali cu tine pentru o acțiune sau o calitate oarecare, a fi bine apreciat de superior pentru o acțiune sau calitate oarecare, a fi bine apreciat de subalterni pentru o acțiune sau calitate oarecare și a evita, a dirija, a rezista

În ceea ce privește domeniul psihomotor, acesta este concentrat asupra activității fizice și este împărțit în:

- aptitudinile perceptive de la care începe în mod normal învățarea;
- aptitudinile fizice, adică acțiuni implicând agilitate, vigoare;
- îndemnările motorii;
- comunicarea nonverbală (mimica, limbajul trupului etc.).

Operaționalizarea obiectivelor educaționale

Un proces este educativ dacă studenții sunt conștienți de scopurile/rezultatele lui. De aceea, înainte de a scrie cursul destinat pregătirii studenților, este foarte necesar să precizăm care este scopul acestui curs. Scopurile ne ajută, de altfel, în promovarea cursului nostru.

De obicei, prezentarea scopurilor îmbracă una din formele de mai jos:

"Acest curs își propune să te ajute să înțelegi ..."

"Acest curs își propune să-ți furnizeze..."

Dar ceea ce dirijează atenția cititorului asupra efectelor activității de învățare sunt **obiectivele stabilite**. Acestea indică achiziții diferite și de complexități diferite pe care le vor putea proba cursanții, la finalul activității de învățare.

Obiectivul operațional este **"acel obiectiv definit în mod concret și precis, care, pe plan educativ declanșează acele acțiuni a căror îndeplinire duce la progres în cunoaștere, la dezvoltarea deprinderilor și aptitudinilor, deci la dezvoltarea cognitivă în general, precum și la dezvoltarea afectiv-emoțională și caracterial-acțională a personalității cursantului (Istrate E.³)**

Operaționalizarea obiectivelor poate fi simplu realizată, dacă se folosesc:

1. o taxonomie de obiective preconstruite;
2. o procedură standard de operaționalizare;
3. un inventar al verbelor care definesc comportamentele observabile și măsurabile pentru fiecare clasă de comportament din taxonomia adoptată.

³ Istrate, E. Metodica predării specialității. Editura Academiei, București, 2001

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Precizarea clară a obiectivelor educaționale este condiția fundamentală a proiectării didactice într-o manieră corectă. Așa cum afirma profesorul I. Negreț-Dobridor⁴ "...un educator rațional trebuie să știe în mod precis ce obiective educaționale urmărește să realizeze, ce rezultate educaționale țintește."

Rezultă deci că succesul activității didactice este condiționat de claritatea și ordonarea obiectivelor pe care le urmărește, motiv pentru care este absolut necesar ca tipurile de obiective să fie cunoscute. Obiectivele operaționale se realizează în situații specifice de învățare utilizând diferite resurse și mijloace pedagogice. **Ele descriu ce va ști și va fi capabil să facă studentul la sfârșitul perioadei de instruire și nu știa înaintea instruirii.** În acest sens, prin obiectivele operaționale se anticipează o schimbare comportamentală a studenților, observabilă și măsurabilă.

Practic obiectivul operațional precizează finalitățile activității didactice (cognitive, afective, psihomotorii), indicând achiziții concrete de cunoștințe, deprinderi, abilități etc.

Pentru operaționalizarea obiectivelor trebuie îndeplinite mai multe condiții:

- să indice o acțiune observabilă prin care să poată fi exteriorizat un comportament;
- să precizeze condițiile care ar putea face măsurabil comportamentul probat de student;
- să stabilească criteriile de evaluare pedagogică a performanțelor prin care studentul probează formarea comportamentului respectiv.

În literatura de specialitate, au fost propuse soluții de operaționalizare care realizează o descriere completă a performanței finale. Astfel, R. Mager propune trei condiții pe care trebuie să le îndeplinească un obiectiv pentru a fi operațional (observabil și măsurabil):

1. Denumirea comportamentului observabil.
Exemplu: "*Studentii să explice...*"
2. Precizarea condițiilor în care studenții vor exersa și vor proba atingerea comportamentului descris de obiectiv.
Exemplu: "... *după studierea materialelor*"
3. Criteriul de reușită, adică nivelul de performanță acceptat.
Exemplu: "...*cum poate fi motivată echipa în atingerea obiectivelor organizației, enumerând cel puțin două modalități de motivare.*"

După G. de Landsheere, procedura de operaționalizare presupune cinci timpuri:

1. **Cine** va produce comportamentul dorit?
2. Ce **comportament observabil** va dovedi că obiectivul este atins?
3. Care va fi **produsul** acestui comportament (**performanța**)?
4. În ce **condiții** trebuie să aibă loc comportamentul?
5. Care sunt **criteriile** pe baza cărora apreciem că produsul este satisfăcător?

⁴ Jinga, I. Negreț-Dobridor, I. Inspekția școlară și design-ul instrucțional. Editura Aramis, București, 2004.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Exemplul 1:

- a. *Studentii...*
- b. *... să stabilească ...*
- c. *...fazele succesive ale procesului tehnologic...*
- d. *...având la îndemână desenele tuturor fazelor...*
- e. *...fără a face mai mult de două greșeli sau omisiuni.*

Exemplul 2:

1. *Studentii*
2. *...să construiască...*
3. *... un aparat de radio cu tranzistori...*
4. *... alegând ei înșiși piesele, la magazin, după schema adaptată...*
5. *...iar aparatul să recepționeze corect programul a cel puțin cinci posturi emițătoare pe unde lungi."*

Daca formularea obiectivelor s-ar opri la forma stabilită după parcurgerea primilor trei timpi, condiția de realizare a unui obiectiv ar fi identică cu performanța maximă posibilă. O asemenea situație este însă posibilă numai pentru unele obiective, care se referă la cunoștințe sau deprinderi esențiale pentru formarea profesională a studentului, sau care, dacă nu ar fi învățate, ar prezenta un nou risc pentru el sau pentru societate. În acest caz au operat criterii calitative care se exprimă prin aprecieri absolute: tot sau nimic. De cele mai multe ori însă, limitele de exigență sunt mai reduse, acceptându-se obișnuitul criteriu cantitativ de reușită. În acest caz, trebuie să se precizeze limita minimă de performanță a studentului de la care se va considera că obiectivul pedagogic respectiv a fost realizat, operând cu un standard minim fixat. Această limită poate preciza:

- procentul minim de acțiuni reușite (numărul minim de răspunsuri corecte sau de operații executate corect);
- toleranțele acceptate (numărul sau procentul cel mai mare de greșeli care se accepta în execuția comportamentului format);
- limita maximă de timp admisă folosită pentru probarea comportamentului învățat.

Criteriile de realizare, care oferă semnificația că un obiectiv a fost realizat sau nu, se identifică prin stabilirea limitei minime admise de performanță. Aceste limite trebuie exprimate prin termeni cantitativi și trebuie stabilite cu ajutorul unor criterii cât mai obiective

În unele lucrări cu caracter metodic, profesorul poate întâlni formulări de obiective care nu precizează performanțele minime admise:

Exemplu: *“La finalul unității de învățare studentii vor fi capabili sa calculeze o bara la întindere (dimensionare, verificare, sarcina capabila și deformațiile)”.*

Și în acest caz acționează o limită minimă acceptată de performanță, chiar dacă ea nu este menționată în mod special. Este vorba de transferarea asupra obiectivului a modalității în care se acordă nota 5, ca limită de promovabilitate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

În scala notelor de la 1 la 10. Poziția acesteia presupune ca se va acorda nota 5 studentului, atunci când probează însușirea a aproximativ 50% din cunoștințe. De aici rezulta rolul pregnant pe care îl are menținerea criteriului de realizare în formularea unui obiectiv pedagogic.

Pentru a se evita formulări incorecte sau necorespunzătoare de obiective pedagogice, profesorul are la dispoziție câteva reguli (criterii de control), de care se poate servi atât în timpul elaborării obiectivelor cât și după încheierea acestei etape:

- Fiecare obiectiv pedagogic trebuie să ducă la formarea unui comportament care se va manifesta ca o acțiune unitară.
- Obiectivul trebuie să vizeze activitatea studentilor și nu a profesorului.

Corect

Incorect

Studentii vor compara...

Să familiarizeze studentii...

Studentii vor analiza...

Să transmită cunoștințe despre...

Studentii vor identifica...

Să demonstreze studentilor...

- În enunțul obiectivului se va descrie situația în care are loc acțiunea, condițiile de realizare a sarcinii și de evaluare a ei.
- Prin obiectivele pedagogice ale unei teme trebuie să fie acoperit în întregime conținutul de instruire prevăzut de programa analitică. Atenție însă, nu se vor fixa mai mult de 5 obiective operationale pentru o unitate de învățare.
- Formularea obiectivelor pedagogice trebuie să evite orice suprapuneri privind conținutul lor.
- Formularea obiectivelor pedagogice nu trebuie să creeze nici un echivoc asupra comportamentului dorit să se formeze, pentru nici o persoană care să-l citească.
- Fiecare obiectiv trebuie să vizeze o singură operație și nu un comportament compozit, greu de analizat și evaluat;

Exemplu: Formularea "*studentii să descrie și să clasifice...*" cuprinde două operații care presupun criterii diferite de evaluare. Ca urmare, cuprinderea a două sau mai multe verbe de acțiune în formularea obiectivului operational este incorectă.

- Un obiectiv pedagogic trebuie astfel formulat, încât să permită realizarea sa de către toți studentii cărora li se adresează.
- Obiectivele stabilite trebuie să fie în acord cu programa analitică și să poată fi realizate în timpul stabilit. Din acest motiv nu se recomandă stabilirea a mai mult de cinci obiective pentru o activitate.
- Toate obiectivele pedagogice generale ale disciplinei predate trebuie să se regăsească, implicit sau explicit în formularile obiectivelor specifice.**

În literatura de specialitate este prezentă ideea că pentru exprimarea comportamentelor vizate de obiectiv să se utilizeze verbe de acțiune (precum cele prezentate anterior) și nu prin verbe considerate "intelectualiste", cum ar fi

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

verbele: "a ști", "a înțelege", "a cunoaște", "a asimila", "a-si insusi", "a sesiza semnificatia", "a se familiariza", "a considera", "a gândi", "a aprecia", "a simți", etc.

Se cere aceasta deoarece verbele enumerate sunt prea generale, în sensul că fiecare dintre acestea exprimă o multitudine de comportamente observabile și deci, nu pot fi măsurate în întregime.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

III.INTRODUCERE

Stimate Coleg,

Încă de la început doresc sa-ți urez succes în parcurgerea acestui ghid, care sper că-ți va fi de un real ajutor în activitatea de elaborare a materialelor de studiu destinate Educației la Distanță.

Acest ghid se adresează titularilor sau coordonatorilor de disciplină din sistemul de învățământ superior – forma de învățământ ID/IFR, dar și întregului personal care desfășoară activități didactice și administrative în cadrul departamentelor IDIFR din universități, scopul său fiind acela de a contribui la perfecționarea tehnologiei de elaborare a resurselor de studiu pentru aceste forme de învățământ.

Nefiind vorba despre un curs clasic destinat învățământului superior, cursul în tehnologia IDIFR are cerințe specifice legate de: recomandările de studiu, planificarea învățării, interactivitatea cu tutorele și colegii. De aceea sunt de părere că, încă din partea introductivă, trebuie să precizezi care este cel mai potrivit mod de abordare a cursului, timpul pe care cursantul va trebui sa-l aloce studiului individual, dar și modul în care poate dialoga la distanță cu tutorele prin intermediul mijloacelor de comunicare bidirecționale.

Îți recomand ca la tehnoredactarea cursului să ai în vedere rezervarea unei manșete albe, în stânga sau în dreapta paginii, care îl poate ajuta pe cursant să facă observații, completări, acestea putând constitui un suport pentru discuțiile ulterioare cu tutorele. Aceste manșete mai pot fi folosite și pentru anumite adnotări care atrag atenția asupra informațiilor importante din textul studiat. Este bine să atenționezi cursantul încă de la început asupra rolului pe care îl au aceste manșete și să-l încurajezi să le folosească.

Tot în această secțiune trebuie clarificată și semnificația pictogramelor și locul unde acestea sunt înserate.

O atenție deosebită trebuie acordată stilului utilizat în această secțiune, ca și pe parcursul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Întregului curs, personal fiind de părere că un mod de adresare apropiat, direct, nu poate decât să încurajeze și să stimuleze cursantul, fapt ce poate avea efecte benefice asupra procesului de învățare.

Structura pe care o voi expune în această secțiune și pentru care am ales să exemplific cu materialul de curs al disciplinei de „*Utilaje tehnologice*”, este următoarea:

1. Introducere
 - 1.1. Scopul și obiectivele cursului
 - 1.2. Cerințe preliminare
 - 1.3. Conținutul cursului
 - 1.4. Recomandări de studiu
 - 1.5. Evaluarea

1. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE CURSULUI

Un aspect care nu trebuie omis din partea introductivă a unui curs în tehnologia ID este și cel al menționării **categoriei de cursanți căreia îi este adresat**, dar și al declarării scopului principal și a obiectivelor cursului .

Exemplu: *Cursul intitulat „Utilaje tehnologice” este destinat studenților specializării „Inginerie și management în alimentație publică și agroturism” și a fost elaborat în conformitate cu programa analitică a acestei specializări, adaptată formei de învățământ la distanță. În același timp lucrarea poate fi utilă, și studenților de la cursurile de zi, precum și celor de la alte specializări la care, în planul de învățământ, sunt incluse discipline derivate, din domenii înrudite.*

Scopul acestui curs constă în dezvoltarea unui suport informațional care să constituie o bază teoretică solidă, pe care studenții s-o poată utiliza în cadrul activităților asistate ale disciplinei de Utilaje tehnologice și care să le ofere o viziune de ansamblu asupra proceselor tehnologice specifice acestui sector de activitate.

În final trebuie definit obiectivele specifice (intermediare) ale cursului în termeni de competențe obținute de cursanți (descrierea obiectivelor specifice ale disciplinei coordonate, în concordanță și derivate din obiectivele generale ale programului de studiu).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Exemplu:

Obiectivul central al cursului este acela de a-i familiariza pe studenți cu aspectele legate de participarea utilajelor tehnologice la realizarea proceselor de producție în alimentație publică și în agroturism, în condițiile în care strategia utilizării mijloacelor tehnice, pentru executarea anumitor lucrări, influențează configurarea generală a acestor procese.

După studierea cursului „Utilaje tehnologice”, studenții vor fi capabili:

1. Să fie activ într-o discuție despre particularitățile utilajelor tehnologice utilizate în alimentație publică și agroturism precum și despre criteriile care stau la baza alegerii acestora;
2. Să definească formele de energie utilizate de utilajele tehnologice din alimentația publică și agroturism dar și să explice modul de economisire a energiei și utilizarea resurselor regenerabile;
3. Să abordeze în detaliu problematica legată de utilajele tehnologice specifice utilităților de alimentare cu apă, iluminat și asigurarea microclimatului precum și a celor de transport;
4. Să enunțe caracteristicile principale ale sistemelor de automatizări utilizate în alimentația publică și agroturism;
5. Să caracterizeze utilajele specifice din alimentația publică;
6. Să caracterizeze utilajele specifice din unitățile agroturistice;
7. Să explice implicațiile ecologice ale folosirii utilajelor tehnologice din alimentația publică dar să și propună, cu argumente, modalități de reducere a poluării mediului.

2.CERINȚE PRELIMINARE

Vă recomandăm ca în această secțiune să precizați explicit studenților, baza de cunoștințe necesare și abilitățile practice formate în cadrul disciplinelor premergătoare disciplinei dvs. Justificați nivelul de cunoștințe și abilități solicitat prin asociere cu obiectivele și conținuturile furnizate în propriul curs.

Menționați de asemenea existența în cadrul cursului dvs. a chestionarului de evaluare inițială și precizați-le studenților că urmează să completeze acest chestionar la prima întâlnire față în față sau stabiliți o altă modalitate de a intra în posesia chestionarelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

completate (de ex., completare prin intermediul chestionarului implementat pe platforma elearning). Obligativu se precizează rolul acestui chestionar: evaluarea inițială a cunoștințelor apriori ale studenților necesare bunei desfășurări a activității la disciplina dvs, rezultatul fiind utilizat exclusiv pentru introducerea după caz a unor noțiuni suplimentare, organizarea studenților pe grupe de niveluri diferite de cunoștințe, adaptarea conținuturilor teoretice și aplicative dezbătute în cadrul activităților tutoriale/aplicative.

3. CONȚINUTUL CURSULUI. UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Spre deosebire de cursurile tradiționale, care sunt structurate în capitole, cursul în tehnologia ID este structurat în unități de învățare, echilibrate din punct de vedere al extinderii. Fiecare unitate de învățare este unitară din punct de vedere tematic și se finalizează prin evaluare. Această secțiune va trebui să facă o scurtă expunere a unităților conținute în curs.

Exemplu: *Cursul este structurat în șapte unități de învățare. În prima unitate de învățare sunt abordate noțiuni generale privind utilajele tehnologice din alimentația publică și din agroturism, cu accent pe particularitățile pe care aceste utilaje le prezintă, pe cerințele pe care trebuie să le îndeplinească, pe criteriile de alegere a unui utilaj, pe problematica exploatării.*

O altă unitate de învățare este destinată utilizării energiei de către utilajele tehnologice din alimentația publică și din agroturism.

In unitățile de învățare 3 și 4 sunt prezentate următoarele aspecte: dotarea tehnică pentru utilități în alimentația publică și agroturism, automatizările la utilajele tehnologice, utilajele de transport pentru alimentația publică și agroturism.

Utilajele specifice alimentației publice, utilajele tehnologice pentru asigurarea condițiilor de cazare și cele aferente proceselor de mecanizare din ferma agroturistică, constituie obiectul unităților de învățare 5 și 6.

Ultima unitate de învățare este rezervată unei problematici extrem de importante a implicațiilor ecologice ale folosirii utilajelor tehnologice din domeniul alimentației publice și agroturismului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

4. RECOMANDĂRI DE STUDIU

În această secțiune vei putea îndruma efectiv cursantul în studiul individual, care va deveni în acest fel un studiu activ, completat fiind de dialogul la distanță cu tutorele.

Recomandările pe care le poți face cursantului trebuie să facă referire la: modul de abordare a unei unități de învățare, timpul alocat pentru parcurgerea acesteia, rolul manșetelor și recomandarea de a le folosi, modul de abordare a testelor de autoevaluare care au rolul de a testa dacă au fost realizate obiectivele educaționale.

Este util să recomanzi cursanților rezolvarea cu consecvență a întrebărilor formulate în sarcinile de lucru (teste de autoevaluare), imediat după ce au parcurs conținutul tematic al unității de învățare. Acest lucru îi va ajuta să sintetizeze mai ușor materia parcursă și să se pregătească pentru a răspunde la alte teste de autoevaluare, la lucrările de evaluare care vor fi notate de tutore, iar în final la evaluarea finală.

De asemenea, în situația în care există neclarități, le poți indica folosirea sugestiilor de rezolvare a acestora (aflate eventual într-o secțiune specială, la sfârșitul cursului).

În finalul acestei secțiuni este necesar să faci și anumite precizări privind evaluarea continuă care presupune aprecierea activității cursantului pe parcursul întregului semestru, pe baza dialogului dintre tutore și cursant (prin intermediul platformei e-Learning), dar și a lucrărilor de verificare notate de tutore.

Cum trebuie abordată o unitate de învățare?

O unitate de învățare este o structură unitară, în cadrul aceleiași tematici și are în componență: obiectivele, tematica, analiza fiecărei probleme din tematica enunțată, teste de autoevaluare și bibliografia de referință.

În elaborarea unei unități de învățare trebuie să ții cont de interacțiunea competențe-conținuturi, iar textul trebuie structurat în așa fel încât să realizezi o distribuție rațională a cantității de informație nouă pe unitatea de învățare. În acest sens poți face specificarea timpului pe care cursantul ar trebui să-l aloce pentru studiul unității respective de învățare, acest indiciu fiindu-i de un real folos în planificarea activității.

Obiectivele fiecărei unități de învățare trebuie exprimate clar și concis, în concordanță cu tematica abordată, ele enunțând de fapt competențele ce urmează a fi dobândite pe

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

parcursul acesteia. Ca finalitate, acestea trebuie să se justifice în testele de evaluare.

Fiecare unitate de învățare trebuie să includă și teste de autoevaluare, numărul acestora variind în funcție de numărul subunităților componente. Practic, fiecare subunitate de învățare se încheie cu un test de autoevaluare, aceste teste contribuind la însușirea cu mai mare ușurință a ideilor esențiale conținute de fiecare subunitate de învățare în parte. Totodată acestea au rolul de a asigura o comunicare simulată cursant-profesor.

Pentru o utilizare mai eficientă a manualului, este de preferat ca răspunsurile și comentariile la întrebările din testele de autoevaluare să se regăsească într-o secțiune specială la sfârșitul cursului. Îți recomand să sugerezi cursantului reluarea studiului, în cazul în care constată că a dat răspunsuri incorecte la întrebările din testele de autoevaluare.

Fiecare unitate de învățare se încheie cu bibliografia minimală recomandată studentului, care constituie o sursă suplimentară de informații. Este de preferat ca titlurile bibliografice pe care le indici studentului să se regăsească în Biblioteca universității (se recomandă a se indica cotele acestor cărți).

5. EVALUAREA

Un curs în tehnologia ID trebuie să cuprindă și lucrări de evaluare a nivelului de cunoștințe dobândit prin materialul de curs. Acestea sunt extrem de importante pentru că, pe de o parte, ajută studenții la corectarea greșelilor, iar pe de altă parte constituie un factor important care motivează continuarea studiilor. Este util să explici aceste motivații în secțiunea "Introducere" a cursului în tehnologie ID.

Numărul lucrărilor de verificare depinde de volumul cursului, al informațiilor cuprinse în el dar, în general, se recomandă ca un curs să nu aibă mai puțin de două lucrări de verificare.

Lucrarea de verificare trebuie să cuprindă și precizări referitoare la punctajul care se acordă fiecărui răspuns în parte, modul în care trebuie formulate răspunsurile, lungimea răspunsurilor, resursele suplimentare necesare redactării lucrării precum și termenul la care aceasta trebuie predată tutorelui, termen care de regulă este corelat cu calendarul activităților disciplinei, pe care studentul îl primește la începutul semestrului. O precizare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

care nu trebuie omisă este cea referitoare la ponderile pe care le vor avea notele obținute la lucrările de verificare, în evaluarea finală.

Cursantul trebuie să știe că lucrarea sa va fi analizată de tutore, va fi notată și îi va fi returnată împreună cu comentariile individualizate.

De asemenea, nu uita că este deosebit de benefică solicitarea părerii studentului în legătură cu eficiența întrebărilor din testele de evaluare și eventualele sale propuneri pentru perfecționarea acestora.

La finalul secțiunii "Introducere" îți recomand să soliciți o analiză critică, din partea studenților, a materialelor prezentate, analiză argumentată cu bibliografia recomandată, dar și cu alte resurse informaționale existente.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

IV. PROIECTAREA UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Prezentul capitol are rolul de a îndruma coordonatorul de disciplină în activitatea de elaborare a Unității de Învățare (UI) în conformitate cu cerințele prezentului ghid, pornind de la materialul didactic clasic existent. În elaborarea Unității de Învățare, obligatoriu se vor lua în considerare obiectivul specific (intermediar) și operaționale asociate unității respective. Totodată prin acest capitol se detaliază componentele recomandate în redactarea unei Unități de Învățare, dându-se exemple și efectuându-se recomandări.

Un curs este constituit din mai multe UI, toate unitățile având în principiu aceeași structură, însă prima unitate se diferențiază de celelalte prin următoarele particularități⁵:

- este relativ scurtă – nu mai mult de 20 pagini.
- reiterează beneficiile învățării subiectelor cuprinse în cadrul cursului studiat, amintind de necesitatea cunoașterii acestora în dezvoltarea unei cariere profesionale de calitate.
- prin utilizarea unor ilustrații și exemple semnificative și de bună calitate, îi atrage pe studenți la continuarea studiilor.
- conține în mod deliberat un test de evaluare ușor de completat, astfel încât după transmiterea primei lucrări de verificare, studentul să fie conștient că are capacitatea de a continua studiile.
- este o unitate de studiu în format integrat, care conține toate elementele necesare studiului, efectuării activităților propuse și a testelor de verificare.
- nu cuprinde activități care solicită un grad ridicat de cunoștințe tehnice, literare sau artistice. Aceste elemente pot fi introduse mai târziu, după ce studentul s-a familiarizat cu stilul de lucru și a devenit conștient că poate parcurge cu succes materialul de studiu.
- instrucțiunile referitoare la completarea testelor și lucrărilor de verificare sunt complete, clare și ușor de înțeles de către studenți.

⁵ PETRESCU, I., *Ghid pentru elaborarea resurselor de studiu în tehnologia educației la distanță*, București, 2010, p. 36-37.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

- *prima unitate de învățare explică clar studenților ce activități urmează să efectueze după transmiterea primei lucrări de verificare, în vederea corectării și comentării rezultatelor. Aceste*
- *informații vor fi plasate în text astfel ca studentul să le citească după ce prima lucrare de verificare va fi transmisă tutorelui.*
- *întrucât unii studenți pot avea un sentiment de frustrare la parcurgerea unei de învățare prea simple pentru capacitățile lor, se va introduce o frază prin care se arată că această primă unitate de învățare este un exercițiu de încălzire pentru abordarea pe viitor a unor materiale mai consistente.*
- *textul primei unități de învățare va începe cu ceva familiar studenților în subiectul tratat, astfel încât ei vor fi îndrumați în studiu de la elementele cunoscute către cele necunoscute, nou introduse.*
- *se recomandă utilizarea unui limbaj simplu, cu fraze scurte și lipsit de termeni sofisticăți.*
- *gradul de complexitate a scrierii textului va fi corespunzător nivelului estimat al posibilităților de înțelegere a celor cărora li se adresează.*

În continuare se explicitează cerințele minimale referitoare la secțiunile unei unități de învățare, precizate mai jos:

Cuprins

Pagina

Obiectivele capitolului 4

4.1. Cuprinsul unității de învățare

4.2. Introducere

4.3. Cunoștințe preliminare

4.4. Resurse necesare și recomandări de studiu

4.5. Durata de învățare

4.6. Obiective

4.7. Subiecte: aspecte teoretice, exemplificări, rezumat subiect, activități de învățare

4.8. Rezumatul unității de învățare

4.9. Cuvinte cheie

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

4.10. Test de autoevaluare

4.11. Concluzii

4.12. Bibliografie obligatorie

Obiectivele capitolului:

După parcurgerea Capitolului 4 „*Proiectarea unității de învățare*”, vei fi capabil:

- să înțelegi rolul fiecărei secțiuni aferente unei unități de învățare;
- să configurezi și să elaborezi corespunzător o unitate de învățare, conform structurii recomandate în prezentul ghid.

4.1. Cuprinsul unității de învățare

Cuprinsul va fi prima secțiune din UI, prezentându-se elementele structurale ale unității de învățare și localizarea acestor elemente printr-o corespondență *titlu - număr pagină*.

Cuprinsul va face trimitere la următoarele secțiuni:

1. Introducere (cunoștințe preliminare, resurse, durata de învățare)
2. Obiectivele unității de învățare
3. Subiectele de studiu
4. Rezumatul unității de învățare
5. Test de autoevaluare
6. Concluzii
7. Bibliografie obligatorie

Exemplu:

Cuprins

Pagina

Unitatea de învățare nr 1 "PROPRIETATILE MARFURILOR"

- 1.1. Introducere
- 1.2.. Obiectivele unității de învățare nr. 1
- 1.3. Proprietățile psihosenzoriale ale mărfurilor
- 1.4. Proprietățile fizice ale mărfurilor
- 1.5. Proprietățile chimice ale mărfurilor
- 1.6 Proprietățile microbiologice ale mărfurilor
- 1.7. Rezumatul unității de învățare
- 1.8. Testul de autoevaluare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

1.9. Concluzii

1.10. Bibliografie obligatorie

4.2. Introducere

Este acea secțiune care introduce studentul în tematica UI, ajutându-l să realizeze legătura dintre subiectul abordat în unitatea de învățare prezentată și cele anterioare.

Pe de altă parte este important să-i trezească studentului interesul, să-i capteze atenția și să-l motiveze să parcurgă unitatea.

Trebuie să explicitați rolul unității de învățare în întreg ansamblul disciplinei, gândindu-vă că studentul trebuie să știe de unde pornește și unde va ajunge.

4.3. Cunoștințe preliminare

În această secțiune veți detalia cunoștințele și deprinderile de bază pe care cursantul trebuie să le dețină pentru a putea parcurge eficient unitatea de învățare curentă și implicit pentru a atinge obiectivele operaționale propuse. Aceste cunoștințe și deprinderi constituie elementele apriori, de start ale unității de învățare și se bazează pe cunoștințele anterior achiziționate în cadrul cursului curent sau în cadrul altor cursuri deja finalizate.

4.4. Resurse necesare și recomandări de studiu

Este important să stabilești cu exactitate **resursele de studiu** necesare studentului pentru studiul individual al UI curente, cu referire la:

- resurse bibliografice obligatorii,
- resurse materiale (Ex. instrumente specifice, PC, software etc.),
- pachete audio-video,
- alte resurse .

Va recomandăm ori de câte ori este posibil, sau necesar, să folosiți mediile alternative⁶ care au rolul de a eficientiza activitatea de predare – învățare. Prin folosirea unor programe de instruire cu ajutorul internetului, metodelor audio, video, pachetelor e – learning, studentul va deveni mai interesat și chiar mai atras de materialul expus.

Se pot face referiri la mijloacele informatice necesare parcurgerii materialului și rezolvării testelor, la instrumentele utilizate în vederea înțelegerii aspectelor teoretice și a rezolvării

⁶ PETRESCU, I., *Ghid pentru elaborarea resurselor de studiu în tehnologia educației la distanță*, București, 2010, p.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

elementelor de testare (riglă, compas, instrumentele de măsură și control etc.), la resurse de învățare adiționale și modul de procurare/utilizare a acestora sau la metodele pedagogice recomandate pentru parcurgerea cursului.

Parcurgerea materialului de studiu trebuie abordată în succesiunea menționată în UI. Dacă există situații diferite față de cea standard este important să faceți precizările de rigoare.

4.5. Durata de învățare

Reprezintă timpul necesar parcurgerii integrale a unei unități de învățare. Trebuie să declarați timpul necesar studiului, consolidării cunoștințelor și autoevaluării/evaluării studentului, timp care se stabilește conform recomandărilor din capitolul „*DESIGNUL INSTRUCTIONAL*”

Se recomandă ca o unitate de învățare să poată fi parcursă integral în maxim 2–3 ore de studiu individual.

4.6. Obiectivele unității de învățare

În această secțiune veți defini și explicita obiectivul specific (intermediar) la care răspunde UI curentă, urmata de precizarea obiectivelor operaționale corespunzătoare obiectivului specific stabilit.

Obiectivele operaționale le veți defini conform precizărilor din capitolul „*DESIGNUL INSTRUCTIONAL*” din prezentul ghid. Se recomandă, conform aceluiași capitol, elaborarea a maxim 5 obiective operaționale/unitatea de învățare.

Exemplu:

Unitatea de învățare nr 1 "PROPRIETĂȚILE MĂRFURILOR"

Obiectivul specific constă în dobândirea cunoștințelor și abilităților teoretice și practice privind proprietățile mărfurilor în cadrul disciplinei Merceologie alimentară.

Obiective operaționale:

1. *La sfârșitul parcurgerii conținutului, toți studenții vor putea identifica proprietățile fizico-chimice caracteristice mărfurilor, fără a face mai mult de 3 greșeli sau omisiuni.*
2. *Având la dispoziție 5 mostre din diferite mărfuri, toți studenții vor putea distinge*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

proprietățile psihosenzoriale ale acestora, fără a face mai mult de 5 greșeli

3. *La sfârșitul parcurgerii conținutului, toți studenții vor putea determina proprietățile psihosenzoriale ale celor 5 materiale prezentate cu o precizie de 70%.*
4. *După parcurgerea conținutului, toți studenții vor putea explica influența microorganismelor asupra mărfurilor alimentare prezentate în tabelul x, cu o precizie de 75%.*
5. *La finalul parcurgerii conținutului, toți studenții vor putea enumera factorii care influențează contaminarea mărfurilor alimentare, fără a avea mai mult de 3 greșeli sau omisiuni.*

7.7. Subiecte

Vei prezenta secvențial subiectele tratate respectând această structură:

- aspectele teoretice,
- exemplificarea,
- rezumatul subiectului,
- activitatea de învățare.

Este important să utilizezi o gamă largă de procedee care facilitează reținerea faptelor esențiale, unitatea de învățare cuprinzând mai multe exemple ilustrative. Fiecare subiect din unitatea de învățare trebuie finalizat cu un rezumat, iar fiecare obiectiv operational trebuie să se regasească în partea de evaluare. Pentru a stimula studentul să învețe mai rapid și să parcurgă secvențial materialul propus spre studiu este foarte important să utilizezi sistematic testele de autoevaluare și lucrările de verificare periodică. O mare atenție trebuie acordată acestui aspect prin echilibrarea numărului de teste deoarece prea multe evaluări pot deveni o povară pentru studenți (*vezi cap. "Proiectarea evaluării"*).

4.7.1. Aspecte teoretice

Vei deschide câte un subcapitol nou pentru fiecare subiect tratat care conduce la atingerea unui obiectiv operational. Textul va fi structurat astfel încât cantitatea de informație nouă pe unitatea de învățare să fie rațională, echilibrat distribuită și asimilabilă în condițiile Invățământului la Distanță. Este important ca anumite noțiuni teoretice să fie sintetizate astfel încât să nu dea impresia studentului că are de asimilat un material interminabil.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Exemplu:

Obiectivul operational 2: Având la dispoziție 5 mostre din diferite mărfuri toți studenții vor putea distinge proprietățile psihosenzoriale ale acestora, fără a face mai mult de 5 greșeli.

Conținutul subcapitolului 1.2. **Proprietățile psihosenzoriale ale mărfurilor**

Respingerea sau acceptarea unui produs de către consumator se face în funcție de caracteristicile senzoriale ale produsului respectiv: gust, aspect, miros, culoare, percepute prin intermediul organelor de simț, care transmit informații sistemului nervos central, determinând decizia. Pentru produsele alimentare proprietățile psihosenzoriale sunt importante atât în ce privește luarea deciziei cât și a declanșării apetitului.

Pentru produsele nealimentare, proprietățile psihosenzoriale corelate cu cele estetice determină destinația lor. Proprietățile psihosenzoriale pot fi apreciate prin: gust, miros, aromă, proprietăți tactile, proprietăți reologice.

***Gustul** este o formă a sensibilității chimice, care servește la recunoașterea alimentelor, selecția și acceptarea lor. Perceperea gustului se datorează mugurilor gustativi plasați la nivelul papilelor limbii și pe suprafața mucoasei buco-faringiene.*

Produsele alimentare pot fi clasificate în:

- produse sîpide - care au gust;
- produse insipide - care nu au gust.

Senzațiile gustative dau patru gusturi fundamentale: dulce, sărat, acru, amar, provocate de substanțele pure și care formează patrulaterul lui Henning și combinații ale acestora. Intensitatea acestor senzații este influențată de: concentrația substanțelor, temperatura ambientală, condițiile psihofiziologice (foame, sațietate), deprinderea gustătorilor etc.

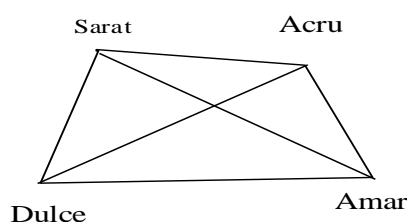

Fig. 1 Patrulaterul lui Henning cu cele patru gusturi fundamentale

Gustul dulce este dat de glucoză, galactoză, lactoză, zaharoză.

Gustul sărat este dat de clorura de sodiu (NaCl).

Gustul acru este dat de soluțiile acizilor acetic, tartic citric și a altor acizi organici.

Gustul amar este dat de prezența în produse a grupării nitro (-NO₂), a sărurilor de magneziu și a chininei.

Aceste patru gusturi de bază dau senzații variabile de plăcut sau neplăcut, în funcție de concentrație.

Mirosul - este o proprietate caracteristică unei largi categorii de mărfuri (alimente, cosmetice, chimice), cu o mare importanță în reglarea echilibrului fizico-psihologic al omului. Mirosul este determinat de substanțe odorante, introduse în produs, dintre care se pot aminti grupele osmofore (grupele alcoolice - CH₂ - OH, cetonice =C=O, eterice - O -, nitro - NO₂) și care ajung la receptorii mirosului situați în fosele nazale, determinând acceptarea sau respingerea unui produs. Pentru declanșarea stimulilor, substanța odorantă trebuie să fie într-o anumită cantitate, care să depășească pragul olfactiv. Factorii care influențează sensibilitatea olfactivă sunt: temperatura, presiunea atmosferică, starea fiziologică sau patologică, suprafața de volatilizare a substanțelor odorante.

În funcție de structura lor chimică și de miros, substanțele odorante se pot clasifica în:

- substanțe asemănătoare ca structură și miros;
- substanțe asemănătoare ca structură dar cu miros diferit;
- substanțe cu structură diferită dar cu miros asemănător.

Aroma - Este o caracteristică senzorială complexă, la formarea căreia participă atât proprietățile olfactive și gustative, cât și consistența și temperatura produselor alimentare.

Cunoașterea aromei are o mare importanță în alimentația publică, în gastronomie,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

pentru realizarea îmbinării optime a componentelor. Un caz particular al aromei este buchetul - aromă specifică vinurilor de calitate superioară. Buchetul se formează la vinurile păstrate în condiții corespunzătoare și în care predomină anumite reacții cu caracter reducător între componente (reacția de esterificare).

Proprietățile tactile - Sunt percepute de către organism, datorită sensibilității terminațiilor nervoase libere. În analiza senzorială cutanată sunt implicați, în special, receptorii de la nivelul pielii degetelor și ai mucoasei linguale și gingivale (pentru produse alimentare). Sensibilitatea cutanată poate fi: tactilă, termică și dureroasă. Sensibilitatea tactilă este foarte mare pe suprafața limbii, pe buze, pe vârful degetelor, exprimarea ei făcându-se prin intermediul unor indici noționali (primari, secundari, populari).

Proprietățile reologice - Se definesc pe baza caracteristicilor tactile, dintre care cele mai importante sunt:

- *textura, care definește ansamblul de caracteristici ce conferă produsului rezistență la acțiunea unor forțe exterioare. Diferențele de textură la aceeași grupă de produse alimentare pot fi cauzate de: varietate, mod de cultură, grad de maturitate, mod de recoltare, proces tehnologic;*

- *consistența, definită de caracteristica ce conferă produsului rezistență la curgere. Determinarea ei permite un control al materiei prime, semifabricatelor și procesului tehnologic. Evaluarea proprietăților reologice se face atât prin examen senzorial (pipăire, apăsare, întindere, mestecare pentru produsele alimentare) sau prin examen instrumental (încercări).*

4.7.2. Exemplificare

Pentru a stimula studentul să învețe mai rapid și să parcurgă secvențial materialul propus spre studiu este foarte important să utilizezi exemplele. Acestea pot fi probleme rezolvate, trimiteri bibliografice sau pot îmbrăca forma clasică, plîindu-se pe subiectul abordat.

Exemplu:

Examenul organoleptic al pastelor făinoase

Pastele făinoase se obțin dintr-un aluat crud de făina de grau cu sau fara adausuri nutritive (oua, spanac, pasta de tomate). In functie de caracteristicile lor, pastele făinoase sunt de doua tipuri: paste obisnuite si paste extra.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Examenul organoleptic se efectuează asupra probei de paste făinoase, omogenizată și întinsă pe o suprafață netedă. Aceste caracteristici trebuie să corespundă precizărilor din standard și anume:

- *aspectul – trebuie ca suprafața pastelor să fie netedă, mată, fără urme de făină nefrământată. Pastele extra trebuie să fie cu aspect sticlos în ruptură. Se admit particule punctiforme de culoare slab brun până la roșcat;*
- *culoarea – trebuie să fie uniformă, albă sau alb-gălbuie. La pastele cu adausuri(oua, spanac etc) culoarea este specifică adausului;*
- *mirosul și gustul – se apreciază eventualele modificări datorate materiei prime, depozitării și manipulării.*

Nu se admite prezența corpurilor străine și a eventualelor semne de infestare.

La produsele preambalate se exprimă procentual conținutul de spărturi, sfărâmături și produse deformate, prin separarea lor dintr-o probă cunoscută și raportarea masei acestora la masa probei. Se verifică dacă se respectă proporțiile admise de standarde.

4.7.3. Rezumat subiect

Reprezintă o sinteză a ideilor, noțiunilor și conceptelor dezbătute în cadrul subiectului abordat, rolul acestei secțiuni fiind de a oferi studentului un cadru eficient de fixare a cunoștințelor asociate subiectului tratat.

Exemplu:

In acest subcapitol ai studiat proprietățile psihosenzoriale ale marfurilor. Acestea sunt foarte importante deoarece ajuta consumatorul sa ia decizia de a accepta sau respinge un produs. Pe de alta parte aceste proprietati pun in evidenta caracteristicile de calitate senzoriale ale produselor prin: miros, gust, culoare, aspect, proprietati tactile, proprietati reologice.

4.7.4. Activitate de învățare

Rolul activităților de învățare este de a consolida cunoștințele și forma abilitățile intelectuale și practice asociate unui subiect. Consolidarea învățării se poate realiza prin teme de reflecție, probleme propuse spre rezolvare etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Dupa parcurgerea unor subiecte mai importante se pot insera și teste de autoevaluare care să permită studentului să-și autoevalueze nivelul de competențe atins în procesul anterior de învățare și consolidare a învățării.

Antrenarea studentilor în procesul de autoevaluare este un mijloc de autocunoaștere, de formare a spiritului critic și autocritic, util în procesul evolutiv al actului învățării.

Exemplu: *Test de autoevaluare a cunostintelor*

Subcapitolul 1.2. *Proprietățile psihosenzoriale ale mărfurilor*

- 1) *În ce constau proprietățile psihosenzoriale ale marfurilor?*
- 2) *Care sunt cele 4 gusturi de baza ale marfurilor și din ce deriva acestea?*
- 3) *Mentionați avantajele și dezavantajele proprietăților psihosenzoriale ale mărfurilor.*

4.8. Rezumat UI

Reprezintă o sinteză a ideilor, noțiunilor și conceptelor dezbătute în cadrul unității de învățare și poate fi o cumulare unitară corelată a rezumatelor parțiale asociate subiectelor de studiu.

4.9. Cuvinte cheie

Cuvintele cheie sunt folosite pentru a identifica noțiunile noi introduse în unitatea de învățare. Aceste cuvinte cheie, specifice subiectului abordat, trebuie enumerate și urmate de o scurtă descriere, detalierea lor în extenso fiind realizată în glosarul de specialitate realizat la nivelul cursului.

Exemplu:

Cuvinte cheie pentru unitatea de învățare „clasificarea și codificarea mărfurilor”:

Clasificare: distribuire, repartizare, sistematică pe clase sau într-o anumită ordine

Marfa: Produs al muncii destinat schimbului pe piață prin intermediul vânzării-cumpărării

Cod: combinație de elemente simbolice, prin care se reprezintă o informație

4.10. Test de autoevaluare

Testul de autoevaluare poate avea conotații teoretice sau aplicative. Aceste teste sunt de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

complexitate mai ridicată decât testele de autoevaluare abordate la nivel de subiect, putând combina noțiuni de la mai multe subiecte. Se elaborează în conformitate cu capitolul 5 din ghid „**Proiectarea evaluării**”.

Testul de autoevaluare are rolul de a da studentului posibilitatea să se autotesteze în raport cu obiectivul specific al unității de învățare, prin organizarea de teste care să combine cunoștințele și abilitățile dobândite pe subiectele abordate. Testele de autoevaluare vor fi plasate la sfârșitul unității de învățare. Răspunsurile și indicațiile, respectiv baremul pentru aceste teste de autoevaluare, se vor regăsi la sfârșitul cursului la secțiunea „**Indicații și răspunsuri**”.

Desigur, testele de autoevaluare pot fi cuprinse în cadrul activităților de învățare, însă este important să nu se confunde cu acestea. Activitatea de învățare este mult mai complexă și este împărțită în mai multe sarcini de învățare, sarcini care sunt elaborate pornindu-se de la competențele vizate de către fiecare unitate de învățare.

Testele de autoevaluare, pentru care studentul poate găsi în materialul de studiu și răspunsurile potrivite, oferă acestuia un feedback real asupra progresului său în parcurgerea materialelor de studiu. De asemenea, ele sunt unelte eficiente în procesul de recapitulare a principalelor aspecte ce trebuie reținute. Este evident că utilizarea testelor de evaluare va îmbunătăți procesul de educație (vezi cap 5 “**Proiectarea evaluării**”).

Prin parcurgerea acestor teste, studenții au posibilitatea să-și identifice propria valoare, autoevaluându-se și corectându-și singuri greșelile.

4.11. Concluzii

În cadrul acestei secțiuni se prezintă modul în care se face legătura între unitatea parcursă cu următoarea unitate de învățare. Este foarte important ca studentul să înțeleagă ce a parcurs și ce urmează să facă în continuare. Puteți face referire și la rezultatele testului de autoevaluare, recomandându-le că dacă au obținut o notă sub pragul stabilit (de exemplu nota 6) trebuie să reia aplicațiile pentru a aprofunda mai bine materialul parcurs.

4.12. Bibliografie obligatorie

Cadrul didactic va prezenta o listă **minimală obligatorie** pe care cursantul **trebuie** să o parcurgă pentru studiul unității de învățare. În conținutul UI⁷ se va face trimitere explicită la referințele bibliografice menționate, precizându-se paginile la care se găsește informația

⁷ UI = Unitate de învățare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

necesară. Bibliografia va fi prezentată la sfârșitul fiecărei unități de învățare, precizându-se modul de accesare a resursei (biblioteca universității, link internet etc.)

Această secțiune va exista numai dacă prin text este solicitată cel puțin 1 referință bibliografică/material bibliografic obligatoriu. Se recomandă numerotarea bibliografiei obligatorii ținându-se cont de numărul unității de învățare. (U 1.1., U 1.2. etc pentru unitatea 1; U 2.1., U 2.2. – pentru unitatea 2 etc.)

Bibliografia cursului se va detalia la sfârșitul cursului într-un capitol distinct.

Exemplu

Referințe bibliografice obligatorii pentru parcurgerea *Unității de învățare nr 1 "PROPRIETATILE MARFURILOR"*

U1.1. Popa, M., *Fundamentele științei mărfurilor*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2009, p. 72-79;

U1.2. Popa, M., *Bazele Merceologiei - Îndrumător de lucrări practice*, Seria Didactica, Alba Iulia, 2001, p. 12-43;

Observație: titlurile menționate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

V. PROIECTAREA EVALUĂRII

După studiul acestui capitol veți putea demonstra că ați dobândit suficiente cunoștințe pentru:

- *definirea rolului evaluării inițiale, formative și sumative în educația la distanță;*
- *definirea validității și a fiabilității unui evaluări;*
- *planificarea și redactarea auto-evaluării.*

Testele de auto-evaluare sunt foarte importante în ID din cauza timpului foarte scurt petrecut între student și tutore. Aici veți vedea cum se realizează un foarte bun test de auto-evaluare, ce trebuie testat și cum trebuie să fie puse întrebările. Veți vedea, pe cât posibil, că întrebările ar trebui să fie cele de tip diagnostic;

- *planificarea și redactarea evaluării prin teste.* Aici veți observa cum cursurile ID pot fi evaluate sumativ, inclusiv cum veți selecta numărul și tipul de evaluări pentru a produce o evaluare validă și fiabilă.

1. Noțiuni generale

Evaluarea este un proces complex de comparare a rezultatelor activității instructiv-educative cu obiectivele planificate. Aceasta reprezintă o serie de operații prin intermediul cărora se obțin informații privind nivelul de pregătire al studenților, precum și al calității procesului instructiv-educativ. Evaluarea se referă la o activitate psihopedagogică de verificare, de măsurare și de apreciere a rezultatelor obținute de cei instruiți (studenți etc.), activitate prin care informațiile despre starea, funcționarea și evoluția probabilă a unui sistem (fie acesta elev, student, cadru didactic, instituție sau sistem de învățământ) sunt colectate, asamblate și interpretate.

Evaluarea este o activitate care se desfășoară într-un anumit interval de timp. Aceasta răspunde la următoarele întrebări: ce se evaluează? de ce se evaluează? ce pași trebuie făcuți? când se evaluează? cum se evaluează? cine evaluează?

Acest capitol cuprinde o trecere în revistă a unora dintre ideile cheie în evaluare, inclusiv evaluarea formativă (foarte importantă, de altfel, în IDIFR), evaluarea sumativă, validarea și fiabilitatea evaluării. Este cuprinsă aici și o referire la modalitățile de a selecta metodele corecte de evaluare pentru fiecare nivel al taxonomiei lui Bloom. În mod discutabil, nu este nimic special cu privire la evaluarea studenților ce fac parte din

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

învățământului la distanță: se aplică aceleași principii ca și la predarea față în față. Ceea ce e totuși diferit este faptul că trebuie să evaluați studenții în conformitate cu anumite constrângeri practice (de exemplu, va trebui să îi evaluați fără a-i putea observa direct). Acest punct de vedere este susținut de Morgan și O'Reilly (1999), care discută despre o gamă largă de metode de evaluare care sunt la fel de utile pentru IDIFR ca și pentru evaluarea față în față. Probabil vă întrebați cât de importantă este evaluarea în procesul de instruire. Răspunsul este "Foarte importantă!" Afirmația are două motive:

- în primul rând, multe dintre deciziile pe care trebuie să le luați (ce să predați, la ce nivel etc.) le găsiți cel mai bine în planul de evaluare pentru curs. Cursul ar trebui să reflecte evaluarea și vice-versa.
- în al doilea rând, majoritatea studenților se uită la ceea ce urmează să fie evaluat și apoi își stabilesc studiul lor în jurul acestor subiecte. Puteți utiliza acest comportament pentru a vă ajuta studenții să studieze mai profund și mai eficient. Tot ce trebuie să faceți este să elaborați criterii de evaluare "mai profunde" și mai eficiente.

Acest capitol își propune să răspundă și la câteva întrebări, cum ar fi:

1. Cum pot răspunde nevoilor studenților pentru evaluarea formativă?
2. Cum pot răspunde nevoilor studenților pentru evaluarea sumativă?
3. Cum mă pot asigura că evaluarea este validă și fiabilă?
4. Care ar trebui să fie echilibrul dintre evaluarea continuă și cea finală?

2. Planificarea și redactarea evaluării prin teste

În procesul de elaborare a testelor se va avea în vedere o serie de caracteristici ale evaluării prin testare, cum sunt: evaluarea formativă, evaluarea sumativă, validarea, fiabilitatea, evaluarea continuă și cea finală.

Evaluarea are trei momente importante: evaluarea inițială, formativă și sumativă.

Evaluarea inițială indică punctul de pornire. Aceasta evidențiază, pe scurt, două lucruri:

- care este starea de pregătire pentru activitatea ce urmează a fi depusă?
- care ar trebui să fie căile cele mai eficiente în acțiune, ținând seama de ceea ce se urmărește?

Evaluarea formativă reprezintă a doua preocupare a evaluării. Datorită faptului că procesul de învățământ se desfășoară pe o durată lungă de timp, nu are rost a se aștepta până la

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

sfârșitul acestui proces pentru a se constata că el s-a desfășurat într-un mod nesatisfăcător sau greșit. *Evaluarea formativă* vizează corectarea "pe parcurs" a ceea ce pare în neregulă încă înainte de încheierea procesului .

Evaluarea formativă răspunde la următoarele întrebări:

- în ce măsură pașii care se fac duc spre scopul propus?
- pot fi acești pași accelerați sau nu?
- ce schimbări ar trebui introduse pentru a ajunge mai ușor la scop?

Evaluarea rezultatelor (*evaluarea sumativă*) reprezintă bilanțul întregii activități. Această evaluare ar trebui să arate dacă și în ce măsură obiectivul urmărit a fost atins.

Instrumentele de evaluare trebuie să întrunească anumite calități – validitatea și fiabilitatea – pentru a fi relevante, atât pentru evaluator cât și pentru evaluați.

Un instrument de evaluare este *valid* dacă măsoară ceea ce s-a predat și învățat. *Fiabilitatea* este o condiție necesară, dar nu suficientă pentru validitate, în sensul că testul poate măsura și altceva decât a fost destinat să măsoare.

Evaluarea rezultatelor constituie un moment necesar și central al procesului pedagogic. Ea face ca prin acest proces să se realizeze o reglare perpetuă, o îmbunătățire permanentă în desfășurarea lui.

Este necesar ca pentru evaluarea efectelor unui demers pedagogic să se stabilească unele obiective în funcție de care se pot selecta cele mai corecte soluții în desfășurarea procesului și la care pot fi raportate rezultatele obținute.

Existența unor obiective cât mai precis determinate acordă un grad sporit de exactitate aprecierilor efectuate asupra rezultatelor unui demers pedagogic.

Fixarea obiectivelor are efecte pozitive în perspectiva evaluării și din punctul de vedere al muncii studenților. În acest mod aceștia au repere foarte utile care îi ajută să autoevalueze propriile lor progrese și să-și organizeze eforturile în atingerea obiectivelor propuse.

Exemplu: corespondența dintre fișa disciplinei și proiectarea evaluării, corelarea evaluării cu obiectivele operaționale în structura cursului de *Marketing*

Cursul intitulat *Marketing* este structurat pe 14 unități de învățare. Fiecare unitate cuprinde: obiective, competențe cognitive, competențe profesionale, teste de auto-evaluare, teste cu variante multiple de răspuns, precum și probleme propuse spre discuție și rezolvare. Evaluarea cuprinde:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

- teste intermediare din curs (evaluarea formativă) cu o pondere de 30%, (10% pentru fiecare temă de control - fiind stabilite 3 teme de control la fiecare 3 săptămâni);
- examen (evaluarea sumativă) care are o pondere de 60% din nota finală;
- referat bibliografic cu o pondere de 10% din nota finală.

A) Definirea obiectivelor operaționale

În enunțarea obiectivelor se va indica ceea ce urmează să facă studenții. Verbul trebuie să exprime exact acțiunea pe care o realizează studenții (tabelul 1).

Disciplina: Marketing

Anul III

Tema cursului: Conținutul și rolul distribuției

Obiectivele operaționale:

Până la sfârșitul cursului, studenții vor fi capabili:

- O1 - să definească conceptul de distribuție a mărfurilor;
- O2 - să clasifice fluxurile procesului de distribuție a mărfurilor;
- O3 - să identifice rolul distribuției în activitatea de marketing;
- O4 - să enumere funcțiile distribuției.

După ce s-au formulat aceste obiective operaționale, se stabilesc criteriile de evaluare, descriptorii de performanță.

B) Definirea obiectivelor în termen de comportamente specifice

În funcție de cerințele formulării corecte ale unui obiectiv :

În cadrul cursului, la sfârșitul activității, toți studenții (subiectul) vor fi capabili să recunoască (comportamentul) noțiunile generale ale distribuției mărfurilor (performanța) dacă li se va cere să identifice politica de distribuție dintre celelalte trei politici componente ale mixului de marketing (condițiile de producere a comportamentului).

Obiectivul va fi considerat realizat dacă studenții vor fi capabili să definească conceptul de distribuție a mărfurilor, să clasifice fluxurile procesului de distribuție a mărfurilor, să identifice rolul și să enumere funcțiile distribuției în activitatea de marketing (criteriul de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

reușită sau performanță minimal acceptabilă).

Cerința oricărui obiectiv bine operaționalizat este aceea de a conține obligatoriu un verb de acțiune, care să definească un comportament observabil. În funcție de obiectivele operaționale se stabilesc concret conținutul itemilor.

C) O condiție importantă a operaționalizării obiectivelor se referă la criteriul de evaluare și indică la ce plafon trebuie să se sintetizeze cunoștințele, deprinderile și capacitățile studenților.

Între evaluare și obiectivele operaționale există o strânsă legătură. Astfel, evaluarea se face în funcție de obiectivele urmărite, iar stabilirea obiectivelor se face în funcție de ceea ce vrea să realizeze studentul, de ceea ce trebuie să știe acesta.

Metode valide de evaluare pentru anumite verbe BLOOM (tabel 1)

Obiective operaționale - verbele categoriilor taxonomice (B. Bloom)

Nivelul	Infinitivul	Complementul direct
1. Cunoașterea		
1.1.1 Cunoașterea terminologiei	a defini, a distinge, a identifica, a aminti, a recunoaște	vocabular, termeni, terminologie, semnificație(ii), definiție, referenți, elemente, fapte, informații factive, surse, nume, date, evenimente, persoane, locuri, perioade de timp, proprietăți, exemple, fenomene
1.1.2 Cunoașterea faptelor particulare	a aminti, a recunoaște, a dobândi, a identifica	
1.2 Cunoașterea mijloacelor care permit utilizarea datelor particulare		formă(e), convenții, uzanțe, utilizări, reguli, modalități, mijloace, simboluri, reprezentări, stil(uri), format(e), acțiune(i), proces, mișcare(ări), continuitate, dezvoltare(ări), tendință, secvență(e), cauze, relație(ii), forțe, influențe
1.2.1 Cunoașterea convențiilor	a aminti, a identifica, a recunoaște, a dobândi	
1.2.2 Cunoașterea tendințelor și secvențelor	a aminti, a recunoaște, a dobândi a identifica	
1.2.3 Cunoașterea clasificărilor și datelor		arie(ii), tip(uri), caracteristică(i), clasă(e), ansamblu(ri), diviziune(i), aranjare(ări), clasificare(ări), categorii, criterii, baze, elemente
1.2.4 Cunoașterea criteriilor	a aminti, a recunoaște, a dobândi a identifica	metode, tehnici, abordări, utilizări, procedee, tratamente
1.2.5 Cunoașterea metodelor	a aminti, a recunoaște, a dobândi a identifica	principiu(ii), lege(i), propoziție(ii)
1.3 Cunoașterea reprezentărilor abstracte	a aminti, a recunoaște, a dobândi a identifica	
1.3.1 Cunoașterea principiilor și legilor	a aminti, a recunoaște, a dobândi a identifica	teorii, baze, interrelații structură(i), organizare(ări), formulare(ări)
1.3.2 Cunoașterea teoriilor		
	a aminti, a recunoaște, a dobândi a identifica	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

2. Comprehensiunea		
2.1 Transpunere	a traduce, a transforma, a exprima prin propriile cuvinte, a ilustra, a pregăti, a citi, a reprezenta, a schimba, a scrie din nou, a redefini	semnificație(ii), exemplu(e), definiții, abstracții, reprezentări, cuvinte, fraze
2.2 Interpretare	a interpreta, a reorganiza, a rearanja, a diferenția, a distinge, a face, a stabili, a explica, a demonstra	pertinență, relații, fapte esențiale, aspecte, punct(e) de vedere nou(i), caracterizări, concluzii, metode, teorii, abstracții
2.3 Extrapolare	a estima, a induce, a conchide, a prevedea, a diferenția, a determina, a extinde, a interpola, a extrapola, a completa, a stabili	consecințe, implicații, concluzii, factori, ramificații, semnificații, efecte, probabilități
3. Aplicare		
	a aplica, a generaliza, a stabili legături, a alege, a dezvolta, a organiza, a utiliza, a se servi de, a transfera, a restructura, a clasifica	principii, legi, concluzii, efecte, metoda teorii, abstracții situații, generalizări, procese, fenomene, procedee
4. Analiza		
4.1 Căutarea elementelor	a distinge, a detecta, a identifica, a clasifica, a discrimina, a recunoaște, a categorisi, a deduce	elemente, ipoteză(e), concluzii, supoziții, enunțuri (de fapte), enunțuri (de intenții), argumente, particularități
4.2 Căutarea relațiilor	a analiza, a contrasta, a compara, a distinge, a deduce	relații, interrelații, relevanță, temă, evidență, argumente, cauză(e), efect(e), consistență(e), părți, idei, căi indirecte
4.3 Căutarea principiilor de organizare	a analiza, a distinge, a detecta, a deduce	forma(e), patern(uri), scop(uri), punct(e) de vedere, tehnici, mijloc indirect, structură(i), temă(e), aranjament(e), organizare
5. Sinteza		
5.1 Crearea unei opere personale	a scrie, a povesti, a relata, a produce, a constitui, a transmite, a crea, a modifica, a documenta	structură(i), model(e), produs(e), performanță(e), lucrare(ări), comunicări, efort(uri), fapte specifice, compunere(i)
5.2 Elaborarea unui plan de acțiune	a propune, a planifica, a produce, a proiecta, a modifica, a specifica	plan(uri), obiective, specificare(ări), fapte schematice, operații, modalitate(ăți), soluție(i), mijloace
5.3 Derivarea unor relații abstracte	a produce, a deriva, a dezvolta, a combina, a organiza, a sintetiza, a clasifica, a deduce, a formula, a modifica	fenomene, taxonomii, concept(e), schemă(e), teorii, relații, abstracții, generalizări, ipoteză(e), percepții, modalități, descoperire
6. Evaluare		
6.1 Critică internă	a judeca, a argumenta, a valida, a evalua, a decide	exactitate(ăți), relevanță(e), erori, veracitate, lacune, sofisme, precizie, grad de exactitate
6.2 Critică externă	a judeca, a argumenta, a considera, a compara, a contrasta, a standardiza, a evalua	eficiență, scopuri, mijloace, economie(i), utilizate, alternative, planuri de acțiune, standarde, teorii, generalizări

2.1. Evaluarea inițială

Evaluarea inițială are rolul de a stabili nivelul de pregătire al studenților la începutul activității de predare, identifică nivelul achizițiilor inițiale ale studenților în termeni de cunoștințe, competențe și abilități, în scopul asigurării premiselor atingerii obiectivelor propuse pentru etapa imediat următoare.

Ea constituie una dintre premisele conceperii și demarării procesului de instruire, determină punctul de plecare al studentului pentru programul lui de învățare. Se efectuează la începutul unui program de instruire, și anume, ciclul de învățământ, an școlar, semestru, începutul unui capitol sau chiar al unei lecții.

Evaluarea inițială se realizează prin aplicarea unei probe orale, scrise sau practice prin care este diagnosticată pregătirea studenților. Cu ajutorul acesteia se va stabili modul adecvat de predare - învățare, aprecierea oportunității organizării unui program de recuperare, adoptarea unor măsuri de sprijinire și recuperare a unor studenți.

Evaluarea inițială oferă atât profesorului cât și studentului posibilitatea de a avea o reprezentare cât mai exactă a situației existente, de exemplu care este potențialul de învățare al studenților, lacunele ce trebuiesc completate și remediate și posibilitatea de a formula cerințele pentru etapa următoare.

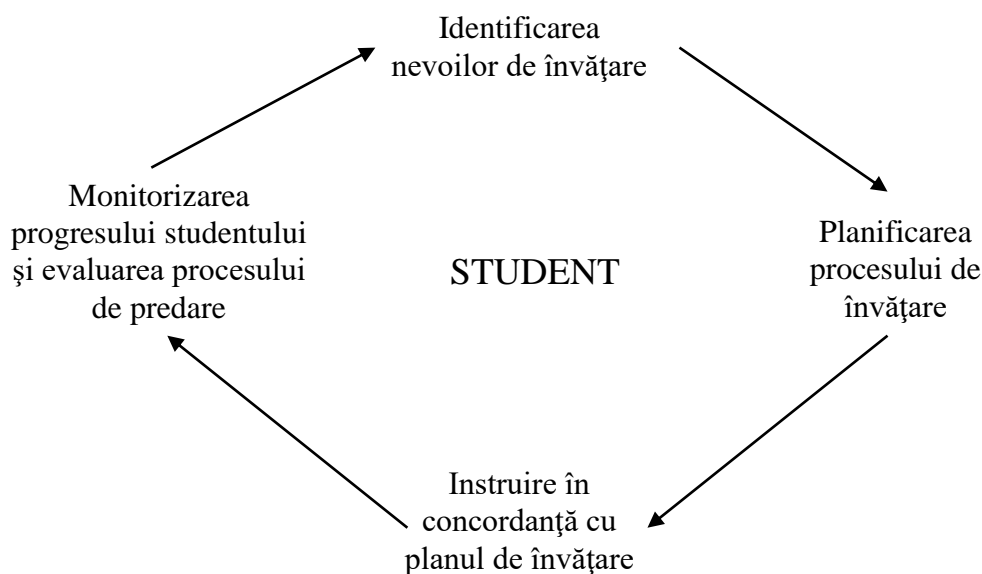

Fig. 1. Ciclul de învățare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Evaluarea inițială este un proces critic, pentru că acesta reprezintă prima etapă din ciclul de învățare. O evaluare inițială eficientă ajută studentii să:

- își identifice cunoștințele acumulate până în prezent;
- își cunoască punctele forte și nevoile de dezvoltare;
- se simtă motivați de sprijinul acordat în identificarea propriilor lor nevoi;
- joace un rol important în dezvoltarea planului de învățare printr-o înțelegere a propriului lor proces de învățare;
- să își asume responsabilitatea pentru procesul lor de învățare;
- să își măsoare progresele având ca bază punctul de plecare de la începutul activității pedagogice.

O evaluare inițială eficientă ajută profesorii să:

- planifice și să asigure planul de învățare care să întâmpine nevoile studentului;
- măsoare progresele studentului de la un punct corect de pornire;
- planifice pe baza informațiilor evaluării inițiale demersul pedagogic imediat următor și eventual a unor programe de recuperare.

Modalitățile de realizare a evaluării inițiale sunt: harta conceptuală, investigația, chestionarul, testele.

Evaluarea inițială nu are ca obiectiv aprecierea globală a performanțelor studentului și nici realizarea unei ierarhii.

2.2. Evaluarea formativă și rolul ei

Potrivit lui Morgan și O'Reilly (1999), „*evaluarea formativă cuprinde toate acele activități menite să motiveze, pentru a îmbunătăți înțelegerea și pentru a oferi cursanților o indicație a progresului lor.*”

Evaluarea formativă este acea evaluare realizată pe tot parcursul semestrului. Se realizează prin verificări sistematice, profesorul obținând în acest fel informații legate de gradul de atingere a obiectivelor operaționale, putând, în acest fel, să aducă corecturi sau ajustări procesului didactic. Acest tip de evaluare asigură descoperirea factorilor care au condus la reușită sau eșec, ceea ce, în mod cert, conduce la optimizarea procesului de învățământ.

Rolul acestei evaluări nu este acela de a realiza clasificări, ci de a descoperi care sunt distanțele care-i separă pe cursanți de atingerea obiectivelor propuse. Pe baza

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

acestor constatări profesorul poate iniția programe de recuperare și ajustare.

Avantajele aplicării acestui tip de evaluare pot fi sintetizate în faptul că:

- permite îmbunătățirea demersului didactic pe parcursul derulării sale secvențiale;
- asigură depistarea greutăților întâmpinate în învățare, ceea ce poate avea ca efect prevederea unor măsuri de corectare și ameliorare;
- conduce la tratarea diferențiată și individualizată a studenților;
- revelează atitudinea studenților față de disciplina predată;
- permite îmbunătățirea comunicării dintre profesor și studenți.

În laborator, evaluarea formativă are loc adesea într-un mod informal în vreme ce profesorul pune întrebări, răspunde la întrebările studenților și se plimbă printre ei oferindu-le sfaturi. Deși această formă de schimb dintre student-profesor este de multe ori informală și neplanificată, aceasta este o parte importantă a predării.

În IDIFR nu există aproape nici o posibilitate de schimb informal, din moment ce studenții și profesorii se întâlnesc rar. Aceasta înseamnă că evaluarea formativă trebuie să fie conștient proiectată în materialele de învățare. Aceasta se poate face folosind forme de evaluare, cum ar fi:

- întrebări în text
- activități
- teste de auto-evaluare
- quizzes (teste fulger).

Metodele de evaluare formativă în IDIFR includ:

- activități și feedback-ul lor;
- teste de auto-evaluare (print și online);
- sarcini non-evaluabile desemnate de tutore și feedback-ul lor;
- comentarii de la colegii din grupuri de lucru, atât față în față, cât și online.

2.3. Evaluarea sumativă și rolul ei

Evaluarea sumativă răspunde la întrebarea "În ce măsură au îndeplinit studenții scopurile și obiectivele pe care cursul le urmărește de la început?"

Evaluarea sumativă (cumulativă sau finală) aduce informații despre pregătirea lor la sfârșitul unei perioade de instruire (semestru, an școlar, ciclul de învățământ). Ea are

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

caracter retrospectiv, permițând compararea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, precum și cu starea existentă la începutul instruirii.

Se numește sumativă deoarece urmărește obținerea de informații referitoare la efectele însumate ale unui set de lecții care compun o unitate de instruire.

Datorită faptului că se efectuează la intervale mari de timp, evaluarea sumativă nu poate ameliora procesul didactic și nu are efecte formative, ci doar constatative.

Evaluarea sumativă se realizează prin chestionare orală sau prin lucrări scrise. Testele care se aplică conțin itemi ce vizează obiectivele terminale.

Instituțiile IDIFR trebuie să asigure evaluarea sumativă pe fiecare curs în scopul de a:

- informa studenții asupra standardului pe care le-au realizat;
- a afla dacă cursul își atinge în mod eficient obiectivele;
- de a certifica către o terță parte (de exemplu, angajatori), nivelul de cunoștințe pe care fiecare student l-a acumulat;
- de a lua decizii cu privire la eligibilitatea studenților pentru cursuri suplimentare.

Metode de evaluare sumativă în IDIFR includ:

- sarcini desemnate de profesor;
- sarcini desemnate de computer;
- examene.

Particularitățile evaluării sumative și a celei formative sunt prezentate în tabelul de mai jos :

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Tabelul 2

Evaluarea formativă (continuă)	Evaluarea sumativă (cumulativă)
<p>Se realizează imediat după încheierea lecției. Se raportează la obiectivele operaționale ale lecției. Evaluează preponderent calitatea rezultatelor. Verifică achiziția în memoria de scurtă durată a cunoștințelor. Contribuie la ameliorarea și perfecționarea activității de predare-învățare, stimulând dezvoltarea studenților.</p> <p>Depistează imediat erorile și lacunele din pregătire care ar împiedica continuarea instruirii. Se realizează prin verificări susținute pe secvențe mici, reușind să cuprindă treptat întreaga materie. Atribuirea unei note nu este obligatorie.</p> <p>Asigură imediat conexiunea inversă.</p> <p>Studentul este subiect al autoevaluării, autocorecției, autoreglării.</p>	<p>Se realizează la date și perioade de timp care încheie o unitate de instruire. Se raportează la obiectivele terminale ale unității de instruire. Evaluează preponderent cantitatea rezultate-lor. Verifică păstrarea cunoștințelor în memoria de lungă durată și temeinicia învățării. Are un efect ameliorativ redus la nivelul fiecărei lecții. Contribuie în special la controlarea rezultatelor și alcătuirea bilanțurilor. Depistează pierderile de cunoștințe și dificultățile întâmpinate datorită uitării.</p> <p>Se realizează prin verificări de tip sondaj, care nu pot cuprinde, în cadrul unei singure testări, decât o parte a materiei. Realizează notarea conform criteriilor unui barem. Conexiunea inversă se realizează după un timp mai lung.</p>

2.4. Validarea

Termenul de validare face referire la măsura în care un test evaluează ceea ce pretinde că urmează să testeze. Un test valid oferă informații esențiale asupra gradului de asimilare de către student a ceea ce s-a presupus încă de la începutul procesului de învățare că acesta va trebui să dobândească.

Așadar, spre exemplu, în cazul în care un curs conține obiectivul de învățare "studentul să fie capabil să efectueze o conversație simplă în limba engleză", un examen scris în limba engleză nu ar fi o evaluare validă deoarece acesta ar testa abilitățile de scriere și nu pe cele de vorbire. În general, validarea pune o problemă în orice formă de educație, din moment ce atmosfera din sală limitează atât ceea ce poate fi predat, cât și ceea ce poate fi evaluat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

De exemplu, cursurile de afaceri se concentrează pe discutarea și dezbateră temelor despre afaceri - și nu în a conduce propriu-zis o afacere; prin urmare cursurile de formare ale profesorilor se concentrează asupra teoriei și dezbaterii temelor despre educație, și nu pe predare. Deci, majoritatea evaluărilor tind să ducă lipsă de validare. Din păcate, constrângerile în care IDIFR adesea se desfășoară creează de asemenea probleme de validare a evaluării. În IDIFR, avem tendința de a evalua ceea ce este practic de a fi evaluat mai degrabă decât ceea ce ar trebui să fie evaluat.

Acestea fiind spuse, este important să se depună eforturi pentru validare, în măsura în care acest lucru este posibil. O modalitate de a face acest lucru este să se asigure că metoda de evaluare se potrivește cu verbul activ în rezultatul de învățare. De exemplu, trei rezultate posibile de învățare pe un curs de prim ajutor ar putea fi:

- **descrie** CRC-ul (căilor respiratorii, respirație, circulație), procedura pentru resuscitarea unui pacient;
- **explică** procedura CRC pentru resuscitarea unui pacient;
- **utilizează** procedura CRC pentru resuscitarea unui pacient.

Verbele active în fiecare caz (în bold mai sus) sunt la trei nivele Bloom diferite (cunoașterea, înțelegerea și aplicarea) și cer diferite metode de evaluare în cazul în care acestea urmează să fie evaluate în mod valid (tabelul 3)

Un autor experimentat în tehnologia IDIFR va dezvolta testele de evaluare simultan cu definirea obiectivelor educaționale, întrucât acestea din urmă reprezintă elementele de bază pe care studenții trebuie să le dobândească.

Tabel 3. Metodele de evaluare la cele trei nivele Bloom

Rezultat	Metodă de evaluare
Descrie CRC	Cereți o descriere orală sau scrisă a procedurii CRC
Explică procedura CRC	Cereți o explicație orală sau scrisă a procedurii CRC
Utilizează procedura CRC	Cereți studentului să simuleze procedura CRC pe o păpușă

2.5. Fiabilitatea

Termenul de fiabilitate se referă la consecvența punctajelor obținute la test. Fiabilitatea pur și simplu se referă la ideea că, dacă o persoană este evaluată de mai multe ori, rezultatul ar trebui să fie același. Fiabilitatea unui test poate fi demonstrată în

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

timp prin interpretarea statistică a rezultatelor obținute pe diferiți subiecți testați la momente și contexte diferite. De exemplu, să presupunem că aveți o grupă de 30 de studenți și veți da fiecăruia o notă de trecere sau de nereușită la examenul de la sfârșitul semestrului. Ați spera că, dacă le-ați fi dat același examen într-o altă zi, aceiași studenți ar fi promovați sau nu examenul.

În practică, există întotdeauna variații în rezultatul evaluării. Studenții răspund diferit în zile diferite, diferiți profesori dau note diferite, iar studenții răspund diferit și în funcție de tipul de test utilizat.

Aceste variații pot fi reduse prin aplicarea procedurilor următoare:

- studenții să aibă parte de mai multe evaluări. Trei evaluări, de exemplu, sunt mult mai fiabile decât unul;
- împărțirea evaluărilor de-a lungul timpului;
- folosirea mai multor metode de evaluare - unii cursanți se descurcă mai bine cu anumite metode.

Fiabilitatea testelor este afectată de trei factori, și anume:

- durata examinării: studiile au demonstrat că testele mai lungi generează rezultate mai fiabile decât mai multe întrebări scurte.
- mediul ambiant: dispunerea scaunelor în sală, acustica etc.
- factorii afectivi, de exemplu anxietatea;
- diversitatea: întrebările cuprinse într-un test.

2.6. Evaluarea continuă versus evaluarea finală

O problemă care se ridică este cea a folosirii evaluării continue sau cea finală. După cum s-a văzut, existența mai multor evaluări duce la creșterea fiabilității, astfel încât acest lucru este un argument în favoarea evaluării continue.

Alte argumente pro și contra evaluării continue și finale sunt prezentate în cele ce urmează:

avantajele evaluării continue:

- a. ajută studenții să-și consolideze cunoștințele acumulate;
- b. ajută studenții să se gândească la progresele pe care le-au făcut;
- c. este mai puțin stresantă pentru studenți decât evaluarea finală;
- d. este mai fiabilă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

dezavantajele evaluării continue:

- a. poate costa mai mult;
- b. necesită o mai bună organizare;
- c. necesită un efort mai mare pentru evidența evaluărilor.

avantajele evaluării finale:

- a. studenții se pot relaxa mai mult în timpul cursului - nu sunt în mod repetat evaluați;
- b. studenții au timp să studieze și să-și însușească materialul cursului înainte de a fi evaluați;
- c. este mai simplu de organizat.

dezavantajele evaluării finale:

- a. este stresant pentru studenți;
- b. evaluare este mai puțin fiabilă decât mai multe evaluări.

3. Planificarea și redactarea auto-evaluării

3.1. Caracteristici generale

În practica pedagogică, auto-evaluarea ocupă o poziție din ce în ce mai importantă, prin care se încearcă să se sensibilizeze studentul cât mai mult pentru reglarea învățării. În acest fel se dorește implicarea studenților înșiși în responsabilizarea orientării educaționale, în conformitate cu cerințele actuale ale educației. Din această postură, participarea activă a studentului se realizează și prin felul în care este el antrenat și solicitat în procesul de evaluare. Prin participarea studentului la atribuirea notelor se obțin avantaje în mai multe direcții. Antrenarea studentului în procesul aprecierii devine un mijloc de autocunoaștere a limitelor și atuurilor pe care le deține referitoare la propria pregătire, la formarea spiritului critic și autocritic, care este o componentă inseparabilă a conștiinței de sine.

Pentru ca evaluarea să fie resimțită de către student ca având efect formativ, raportându-se la diferite competențe în funcție de progresul realizat și de dificultățile pe care le are de depășit, este foarte necesară formarea și exersarea capacității de autoevaluare. Se impune ca studenții să știe cât mai multe lucruri despre ei înșiși, despre dimensiunile personalității lor și despre manifestările lor comportamentale, acestea contribuind și la creșterea motivației și atitudinii față de școală.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Pentru formarea capacității de autoevaluare a studenților, se cer respectate mai multe condiții:

- a. prezentarea încă din debutul activității sau a unei sarcini de lucru a obiectivelor operaționale și de evaluare;
- b. încurajarea lor pentru a-și pune întrebări legate de modul de rezolvare a unei sarcini de lucru și de efectele formative ale acestora și pentru a răspunde în scris la acestea;
- c. stimularea evaluării în cadrul grupului;
- d. completarea la sfârșitul unei sarcini de lucru importante a unui chestionar care să cuprindă o serie de întrebări.

Autoevaluarea comportamentelor din domeniul cognitiv și afectiv se poate realiza prin chestionare și scări de clasificare.

Nu trebuie ignorat aspectul utilității pe care o oferim informațiilor căpătate în urma autoevaluării. Ele pot fi valorificate prin mai multe modalități, cum ar fi faptul că permit:

- compararea cu informațiile obținute de către profesor prin alte metode complementare;
- inserarea în portofoliul studentului.

Auto-evaluarea este de o mare importanță în procesul de predare față în față, directă, dar este la fel de importantă și în cazul IDIFR.

În sala de lucrări practice, studenții au multe ocazii de a-și măsura progresul: ei răspund la întrebările adresate de către profesor, dau teste scurte și ascultă dezbaterile problemelor ridicate de ceilalți colegi. Pentru cei care învață la IDIFR există oportunități mult mai reduse pentru evaluarea progresului lor. În același timp, contactul student-profesor este în mod necesar limitat în IDIFR.

În general studenții IDIFR au mijloace insuficiente pentru a-și aprecia propriile progrese. Testele de auto-evaluare sunt un mijloc de a se edifica în acest scop.

În general, testele de auto-evaluare acoperă o secțiune specifică a unui curs - o unitate de învățare. Fiecare test are ca scop:

- să ofere cursanților un feedback sumativ la propriul studiu din secțiunea respectivă;
- să ajute studenții să-și identifice orice greșeli și neînțelegeri pe care le pot avea;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

- să ofere cursanților sfaturi cu privire la studiul suplimentar pentru a-și putea corecta greșelile.

Probleme ce ar putea apărea în cazul celor ce proiectează activitatea de instruire:

1. Ce metode se pot folosi pentru a se crea auto-evaluarea în materialele didactice?
2. Ce ar trebui să se testeze prin auto-evaluare?
3. Cât de multe teste de auto-evaluare ar trebui să se creeze în cursurile IDIFR?
4. Ce tipuri de întrebări asigură o bună auto-evaluare?
5. Cum pot crea feedback, ca urmare a testelor de auto-evaluare?

3.2. Formatul tip teste de auto-evaluare

Un bun test de auto-evaluare:

- ia cel mai puțin timp cursanților pentru a le oferi o imagine clară a progresului lor;
- testează cât de mult posibil conținutul secțiunii;
- oferă feedback la răspunsurile corecte și la răspunsurile greșite.

Exemplu de teste:

- 1) Definiți, utilizând cuvintele dumneavoastră, noțiunea de piață a întreprinderii.
- 2) Având în vedere că vânzările a trei firme pe o piață oarecare sunt 10.000, 11.000 și 18.000 unități convenționale, care dintre firme considerați că are cota de piață cea mai mare? Argumentați răspunsul.

3.2.1. Testarea conținutului

În mod ideal, un test de auto-evaluare ar trebui să testeze toate noile informații în formatul: ultimele noutăți în domeniul vocabularului, conceptelor, regulilor, teoriilor, metodelor, abilităților etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Cu toate acestea, există două motive practice pentru care nu este întotdeauna posibil în testarea tuturor acestor elemente. În primul rând, un astfel de test ar putea lua prea mult timp. În al doilea rând, unele aspecte sunt foarte greu de testat în auto-evaluare (de exemplu, sinteza) și sunt cel mai bine evaluate de către profesori.

3.2.2. Determinarea duratei testului

Dacă testul este prea lung, studenții nu-l vor finaliza. Un bun ghid pentru durată este acela că durata unui test nu trebuie să fie disproporțională cu durata secțiunii de studiu pe care o testează. Astfel, dacă aveți o unitate de 2 ore, 15 minute ar putea părea un timp maxim de rezolvare. Pe de altă parte, o unitate de 10 ore ar merita un test de 45 de minute.

3.2.3. Utilizarea întrebărilor diagnostic

În cazul în care materialul de învățare este bine scris, majoritatea studenților va răspunde corect la marea parte din întrebările cuprinse în testul de auto-evaluare. Cu toate acestea, atunci când fac greșeli, ei au nevoie să știe unde au greșit și ce să facă în legătură cu acest lucru, ceea ce înseamnă că întrebările ar trebui aibă caracter diagnostic, în cazul în care (cel care scrie întrebarea) poate prezice răspunsuri probabil greșite.

Gândiți-vă la întrebarea "Care este valoarea lui 2^3 ?" Aceasta are un singur răspuns corect, 8. În plus, studenții fac trei erori comune răspunzând la întrebări de acest tip. O întrebare ca aceasta - una cu un singur răspuns corect și un număr mic de răspunsuri greșite previzibile - face să fie o întrebare ideală de auto-evaluare, ca în Exemplul 1. În funcție de răspunsul pe care studentul îl alege, este posibil ca profesorul să identifice unde a greșit studentul. Astfel, întrebarea este de diagnosticare în scopul său.

EXEMPLU 1. O întrebare stil diagnostic de auto-evaluare

Care este valoarea lui 2^3 ?

- A 6
- B 5
- C 8
- D 9

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Furnizarea de feedback pe răspunsurile testului

Odată ce aveți o întrebare de tip diagnostic, puteți da feedbackul potrivit cu eroarea pe care studentul o face (a se vedea Exemplul 2).

EXEMPLU 2. Oferirea de feedback la o întrebare diagnostic de auto-evaluare *Feedback*

Răspunsul corect a fost C.

Dacă ați ales A, atunci ați calculat $2 * 3$. De fapt, întrebarea vă solicită să calculați 2 la puterea 3 (adică, $2 * 2 * 2 = 8$).

Dacă ați ales B, atunci ați calculat $2 + 3$. De fapt, întrebarea vă solicită să calculeze 2 la puterea 3 (adică, $2 * 2 * 2 = 8$).

Dacă ați ales D, atunci ați calculat $3 * 3$. De fapt, întrebarea vă solicită să calculeze 2 la puterea 3 (adică, $2 * 2 * 2 = 8$).

3.3. Redactarea testelor tip întrebare

Următorii pași vă ajută să creați întrebările cele mai oportune în cazul testelor de auto-evaluare:

1. se începe cu o idee pentru întrebare;
2. se notează răspunsul pe care îl așteptați;
3. se utilizează acest răspuns pentru a redacta o întrebare care are răspunsul pe care îl doriți.
4. se notează greșelile uzuale pe care vă așteptați ca studenții să le facă.
5. se scrie feedback-ul la aceste greșeli comune.

3.4. Alegerea formatului tip întrebare

Unele formate de întrebare corespund mai bine decât altele pentru nivelurile diferite ale taxonomiei lui Bloom. În cele ce urmează se face un rezumat a celei mai uzuale variante.

Pentru evaluarea cunoștințelor, pentru cunoașterea nivelului de înțelegere și pentru analiză se folosesc următoarele teste de auto-evaluare:

- a. teste tip întrebare cu opțiuni multiple de răspuns (unul sau mai multe

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

răspunsuri corecte)

- b. răspuns adevărat - fals
- c. completați spațiile goale
- d. răspunsuri scurte.

3.4.1. Redactarea testelor tip întrebare cu opțiuni multiple de răspuns

Testele tip întrebare cu opțiuni multiple de răspuns bine proiectate și realizate pot fi utilizate în evaluarea progresului studenților pentru aproape orice tip de subiect. Ele măsoară cele mai importante rezultate ale procesului de predare și învățare, incluzând: cunoștințe, înțelegere, deprinderi și judecăți. Acest tip de testare este mai puțin vulnerabil la posibilitatea ca studenții să greșească sau să ghicească răspunsul corect față de testele tip adevărat-fals sau cele care presupun identificarea unor termeni.

Statistic este demonstrat că acest tip de test este superior altor tipuri în măsurarea gradului de acumulare a cunoștințelor și deprinderilor.

Un test tip întrebare cu opțiuni multiple de răspuns are două componente:

- a. un element central prin care se pune o întrebare sau se oferă o informație completă sau incompletă;
- b. un număr de alternative dintre care studentul va alege răspunsul corect. Alternativele care nu conțin răspunsul corect se numesc elemente de derută.

Exemple

1. Care din următoarele politici face parte dintre cele patru componente ale mixului de marketing ?

- a) politica de investiții; c) politica de preț;
- b) politica de personal; d) politica de dezvoltare.

2. Un canal direct de distribuție a mărfurilor este un canal care are:

- a) un singur intermediar; c) doi intermediari;
- b) nici un intermediar; d) un număr mic de intermediari.

3.4.2. Redactarea testelor tip întrebare cu răspuns adevărat-fals

Întrebările cu opțiuni de răspuns adevărat - fals reprezintă o modalitate fiabilă de a testa înțelegerea unui text studiat cu condiția să existe un număr suficient de întrebări.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Acestea au avantajul de a fi mai ușor și mai rapid de realizat decât întrebările în format cu opțiuni multiple de răspuns.

La redactarea testelor trebuie avute în vedere următoarele:

- a. întrebările trebuie să fie redactate la un nivel de dificultate inferior textului studiat;
- b. întrebările din test trebuie să apară în aceeași secvență în care apar în text elementele care sunt evaluate;
- c. prima întrebare trebuie să fie ușoară. Se diminuează astfel anxietatea determinată de lectura testului;
- d. se recomandă ca studenții să încercuiască una din literele A - F decât să scrie o literă într-un spațiu alb;
- e. rezolvarea cu succes a acestor tipuri de întrebări trebuie să depindă direct de lectura textului de către student și nu de nivelul cunoștințelor lui de bază.

Formatul tip adevărat-fals - informații insuficiente este utilizat în mod eficient pentru testarea cunoștințelor însușite prin citire dar trebuie evitat în verificarea înțelegerii materialelor de studiu audio sau video.

4. Planificarea și redactarea evaluării prin teste

4.1. Caracteristici generale

Cuvântul cu sens larg "evaluare" este folosit cu frecvență mai redusă decât cuvântul "examen". Puteți decide să vă evaluați studenții folosind unul sau mai multe tipuri de examene, sau vă puteți decide să folosiți alte metode de evaluare, cum ar fi: proiectele sau portofoliile.

Indiferent ce alegeți, se vor aplica aceleași principii discutate aici. De asemenea se vor avea în vedere următoarele aspecte:

- Câte teste de evaluare sunt necesare?
- Ce fel de evaluare prin teste se poate utiliza?
- Durata testelor de evaluare;
- Evaluarea cu ajutorul calculatorului;
- Perioada când ar trebui să aibă loc evaluările.

4.2. Proiectul

Proiectul este o lucrare cu caracter aplicativ care cuprinde analiza unei probleme și demersul ei explicit de soluționare.

Aplicarea proiectului poate fi făcută atât pentru evaluările sumative, cât și în cele formative. Realizarea proiectului poate fi individuală sau de grup, putând fi abordate aspecte teoretice sau practice.

Proiectul poate fi utilizat atât ca metodă de învățare, cât și de evaluare a cunoștințelor.

În realizarea unui proiect trebuie parcurși mai mulți pași, cum ar fi:

- stabilirea cadrului general al proiectului și alegerea temei;
- identificarea datelor inițiale ale temei;
- selectarea și precizarea resurselor implicate;
- specificarea elementelor de conținut implicate.

Alegerea temei poate să fie făcută de către profesor, sau poate fi opțiunea cursantului.

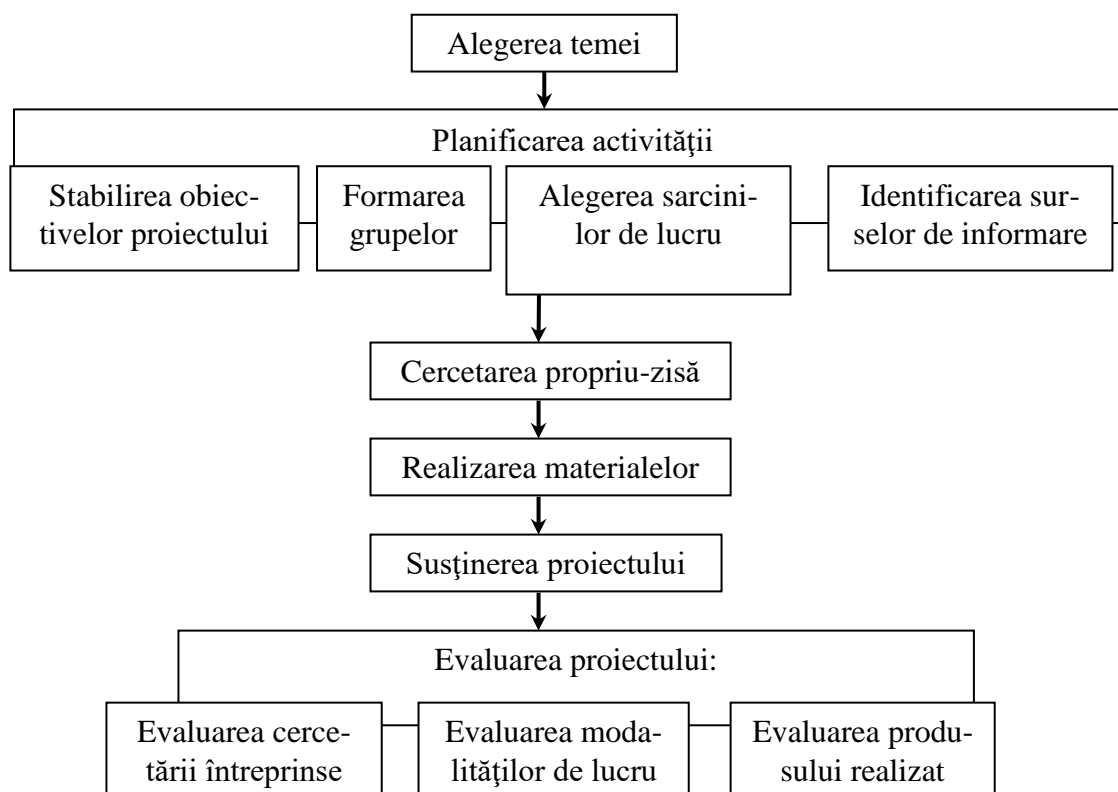

Fig. 2. Etapele de realizare a proiectului

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Algoritmul de realizare al unui proiect cuprinde secvențele din figura 2. Ca structură, proiectul trebuie să cuprindă:

- Pagina de titlu, pe care se notează: tema proiectului, numele autorului, numele îndrumătorului, instituția de învățământ, perioada în care s-a elaborat proiectul.
- Cuprinsul proiectului în care sunt prezentate titlurile capitolelor și subcapitolelor pe care se structurează lucrarea.
- Introducerea în care se prezintă cadrul conceptual și metodologic circumscris studiului temei.
- Dezvoltarea elementelor de conținut a capitolelor și subcapitolelor care compun proiectul.
- Concluziile, în care într-o manieră sintetică sunt prezentate elementele desprinse din analiza temei proiectului, propuneri, sugestii, recomandări de ameliorare a aspectelor sensibile descoperite.
- Bibliografia.
- Anexele în care pot fi incluse toate materialele importante rezultate din activitatea de investigație: desene, scheme, tabele, prelucrări de date etc.

4.3. Câte teste de evaluare sunt necesare?

Reiese că creșterea numărului de evaluări contribuie la creșterea fiabilității, deci, în general, ar trebui să aveți întotdeauna mai multe evaluări. Cu toate acestea, prea multe evaluări pot deveni o povară pentru studenți (și costisitoare pentru instituție), deci trebuie să alegeți un echilibru realist. De obicei, cursurile mai scurte ar putea avea două evaluări iar cele mai lungi, trei.

4.4. Ce fel de evaluare prin teste se poate utiliza?

Tipul de evaluare ar trebui să fie în primul rând determinată de rezultatele studiului de evaluat.

4.5. Durata testelor de evaluare

Durata trebuie să fie luată în considerare după două criterii:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

1. Cât timp le va lua studenților să facă evaluarea?

Evaluările trebuie să fie suficient de lungi pentru a furniza un rezultat valid asupra a ceea ce studenții au învățat. De exemplu, nu puteți testa înțelegerea unui student asupra teoriilor piețelor perfecte în cinci minute. De asemenea, în cazul în care evaluările sunt prea lungi, cursanții vor obosi și vor înceta să ofere o demonstrație validă a ceea ce știu și ce pot face. Ca întotdeauna, trebuie să alegeți un echilibru adecvat, având în vedere caracteristicile cursanților.

2. Cât timp va lua unui profesor pentru notarea testelor?

Timpul de notare este o constrângere practică importantă cu privire la proiectarea evaluărilor, deoarece notarea costă bani. Aveți nevoie să decideți, ca parte a planificării afacerii dumneavoastră pentru sistemul IDIFR, cât de mult timp vă puteți permite pentru evaluare. (A se vedea manualul în această serie, *Planning Open Distance Learning Systems: Un manual pentru factorii de decizie*)

În cazul în care costul alocat notării este o problemă, o soluție posibilă este de a nota o parte din evaluări cu ajutorul calculatorului. Sistemele computerizate de notare pot nota cele mai multe forme de întrebări obiective (de exemplu, răspunsuri cu alegeri multiple, răspunsuri tip adevărat / fals, completează spațiile goale etc.) și, cu un număr rezonabil de studenți, costă mai puțin pe evaluare decât notarea umană.

4.6. Perioada când ar trebui să aibă loc evaluările prin teste

Dacă există o singură evaluare, aceasta ar trebui să aibă loc la sfârșitul cursului pentru a evalua toate rezultatele acelui curs. În cazul în care există mai multe, trebuie să vă decideți când anume să aibă loc. Există o posibilitate în a introduce evaluarea în cadrul unui interval de timp (de exemplu, trei evaluări la interval de trei luni), dar este mai important să vă asigurați că fiecare evaluare acoperă o acumulare coerentă de rezultate. De exemplu, cursul ipotetic în Exemplul 1 este alcătuit din trei teme coerente cu durata de 4, 4 și 6 săptămâni. Dacă fiecare subiect trebuie să fie evaluat, evaluările trebuie neapărat să fie distanțate la intervale neregulate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

EXEMPLUL 1. Sub-împărțirea unui curs ipotetic

Subiect	Durață	Evaluare
1	4 săptămâni	Evaluare 1
2	4 săptămâni	Evaluare 2
3	6 săptămâni	Evaluare 3

Concluzii

Se poate afirma că excesele de evaluare nu sunt de acceptat, deoarece severitatea excesivă creează antipatie față de școală, iar indulgența excesivă duce la diminuarea efortului de învățare, încurajând lenea și comoditatea. De aceea, este obligatorie diminuarea acestor factori subiectivi ai evaluării, prin crearea unor condiții optime de învățare într-un climat de solicitare a efortului studentului. În aceleași timp, se recomandă însușirea unui comportament riguros și elastic, care să permită corelarea mai multor metode și să excludă erorile grave de comportament, precum și rolul hazardului, al întâmplării. Ca o concluzie a celor prezentate se pot identifica următoarele puncte:

- introducerea testelor de final în lecțiile materialului de studiu este foarte importantă în IDIFR din cauza timpului limitat în legătura student-profesor ;
- cursurile IDIFR pot fi evaluate sumativ, inclusiv modul de a selecta numărul și tipurile de evaluări, în scopul de a produce o evaluare valabilă și fiabilă;
- s-a definit rolul evaluării formative și sumative, foarte important, de altfel, în educația la distanță;
- majoritatea profesorilor privesc testele de verificare ca simple unelte de apreciere a gradului de acumulare a cunoștințelor și a deprinderilor de către studenți. Din punctul de vedere al autorilor de resurse pentru studiu în tehnologia IDIFR, testarea constituie un instrument cu semnificații mai ample, care:
 - oferă o imagine cât mai exactă a gradului în care studenții au dobândit competențe stabilite prin obiective educaționale;
 - contribuie la consolidarea cunoștințelor dobândite prin învățarea individualizată la distanță;
 - oferă un feed-back asupra progresului în instruirea studenților;
 - oferă o măsură a calității materialelor de studiu.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

VI. EVALUAREA CALITĂȚII CURSURILOR ÎN FORMAT IDIFR

Pentru un management performant al calității, este necesară pregătirea educațională a studenților la un înalt nivel calitativ, oferindu-le cursuri la un înalt nivel științific în concordanță cu cerințele planurilor de învățământ și a programelor analitice.

Scopul evaluării cursurilor este acela de a obține informații cu privire la conținutul cursurilor, dar și despre calitate predării. Aceste evaluări se fac utilizând chestionare de evaluarea adresate studenților, care pot fi utilizate și de către autorul unui curs în format ID pentru autoevaluare în scopul autoperfecționării materialului elaborat. Pentru aceasta propunem un set de instrumente cu ajutorul cărora să se poată realiza cât mai eficient autoevaluarea, dar și evaluarea de către student.

Evaluarea materialelor cursului nu trebuie să se limiteze doar strict la materialele propriu-zise, ci trebuie să cuprindă și modul în care a fost redactat, structurat, forma în care este prezentat, calitatea prezentărilor grafice, acuratețea informației și nu în ultimul rând fluența scrisului și limbajul folosit.

Evaluarea cursului trebuie făcută și din prisma competențelor pe care le asigură – din perspectiva obiectivelor menționate în prefața cursului – acest lucru oferind studenților posibilitatea să analizeze oportunitatea urmăririi cursului respectiv.

Autorii cursurilor trebuie să fie interesați de *evaluarea formativă* ca parte a muncii de dezvoltare a cursului. Ei trebuie să urmărească felul în care cursul îl poate ajuta pe student să-și atingă propriile obiective de studiu și în ce fel acesta răspunde cerințelor și așteptărilor lui.

Este bine ca autorul unui curs să parcurgă cei trei pași descriși de Melton (1997) și anume:

- *Evaluarea anterioară dezvoltării cursului* – când trebuie identificate nevoile studentului și modul cum acest curs va atinge aceste nevoi.
- *Evaluarea de-a lungul elaborării cursului* – privind feedback-ul asupra fiecărei etape de elaborare a unei unități de învățare. Acest mod de evaluare se poate face după predarea fiecărei unități de învățare prin adresarea de întrebări deschise care să-i determine pe studenți să sugereze anumite îmbunătățiri.
- *Evaluarea în urma prezentării cursului* – se face cu scopul de a afla opiniile cu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

privire la modul de prezentare al cursului, dar rezultatele acestei evaluări pot contribui și la refacerea unei părți a cursului în timp util.

Evaluarea formativă reflectă imaginea asupra conținutului cursului, dacă acesta este suficient de accesibil, dacă ideile sunt clar prezentate, dacă exercițiile și temele de casă care decurg din el pot fi rezolvate cu ușurință, dacă după parcurgerea fiecărei unități de învățare studentul rămâne cu un bagaj suficient de cunoștințe pentru a putea aborda examenul.

Cel mai adesea autoevaluarea se poate face cu rezultate bune după ce cursul a fost evaluat de studenți, ei sunt cei în măsură să reflecte imaginea corectă asupra unui curs, de aceea opinia celor care parcurg cursul este foarte importantă, ei pot face aprecieri cu privire la anumii itemi ai cursului, pot exprima cât de motivant și de interesant este, cât de adecvată este o anumită abordare, cât de ușor sau de greu de rezolvat sunt anumite exerciții oferite în curs, cât de motivante sunt testele de autoevaluare a cunoștințelor, cât de utile sunt temele de casă oferite în curs sau cât de utilă este bibliografia prezentată în curs.

De aceea, pe parcursul elaborării cursului trebuie să ne răspundem la o serie de întrebări posibile pentru studenți, și anume:

- Am prezentat destul de clar obiectivele cursului?
- Cât de clare și de utile sunt acestea pentru student?
- Le parcurge studentul sau le ignoră ?
- Exemplele prezentate sunt clare ?
- Maniera de prezentare este captivantă, motivantă?
- Sunt prea multe exemple și prea puțin explicate ?
- Întrebările din evaluare sunt prea dificile, prea mari consumatoare de timp ?
- De cât timp este nevoie pentru a rezolva exercițiile și pentru a răspunde la întrebări?
- Există în textul prezentat itemi dificil de înțeles pentru student și insuficient explicați?

Nu trebuie uitat faptul că interacțiunea student-profesor la forma IDIFR este mai redusă decât la forma de zi, iar materialul de studiu individual trebuie să includă și predarea. De aceea, materialele oferite trebuie să fie clare, concise, cu exemple lesne de înțeles și cu exerciții care să nu fie consumatoare de timp, dar care să le faciliteze o percepție cât mai

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

reală asupra fenomenului prezentat.

Rezultatele autoevaluării și evaluării studenților ar trebui să ne ofere o imagine de ansamblu asupra cursului și anume:

- cursul prezentat este adecvat nevoilor studentului de la forma ID, a răspuns așteptărilor, nevoilor sale de perfecționare?
- cursul este adaptat nivelului de pregătire a studenților?
- prezentarea și maniera de abordare sunt provocatoare?
- cursul determină un studiu plăcut, interesant, inteligent?
- semnificația conținutului este ușor de înțeles?

În urma răspunsurilor la aceste întrebări putem decide dacă trebuie făcute modificări la materialele de curs, modificări care se pot face pe termen scurt, mediu sau lung, actualizările sau renunțările la anumite exemple sau exerciții, modificarea bibliografiei prezentate, sau alte ajustări pe care le considerăm utile pentru a oferi studenților un curs de calitate.

Chestionar de evaluare a unui curs în format ID

1. Structura cursului este bine realizată ?

- a. foarte bună
- b. bună
- c. satisfăcătoare
- d. nesatisfăcătoare

2. Obiectivele cursului sunt clare?

- a. foarte clare
- b. clare
- c. satisfăcătoare
- d. nesatisfăcătoare

3. Introducerea în subiect este atractivă și oferă o privire de ansamblu clară?

- a. foarte clară
- b. clară
- c. satisfăcătoare
- d. nesatisfăcătoare

4. Cuprinsul cursului / unității de învățare, textul în sine este bine scris?

- a. foarte bine
- b. bine

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

- c. satisfăcător
- d. nesatisfăcător

5. Materialul prezentat este logic structurat, relevant, ușor de citit și neambiguu?

- a. da
- b. nu

6. Este materialul atractiv din punct de vedere vizual, suficient spațiat pentru adnotări?

- a. da
- b. nu

7. Sunt diagramele și graficele clare, cu suficiente explicații?

- a. da
- b. nu

8. Rezumatele oferite după fiecare unitate de învățare sunt clare?

- a. da
- b. nu

9. Concluziile sunt conform cu așteptările, conțin o recapitulare de ansamblu?

- a. da
- b. nu

10. Sarcinile didactice, conținutul lor sunt realist planificate comparativ cu timpul disponibil?

- a. da
- b. nu

11. Glosarul, cuvintele cheie puse la dispoziție sunt suficiente și relevante?

- a. da
- b. nu

12. Exercițiile din curs permit evaluarea nivelului de însușire a cunoștințelor pentru fiecare unitate de învățare?

- a. da
- b. nu

13. Indicațiile pentru realizarea exercițiilor și activităților sunt complete și clare?

- a. da
- b. nu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

14. Cursul contribuie la formarea competențelor profesionale?

a. da

b. nu

De obicei aceste modificări pe care le facem în urma interpretării rezultatelor chestionarelor de evaluare vizează eliminarea părților redundante sau irelevante, scurtarea propozițiilor și frazelor prea lungi, eliminarea exemplelor irelevante, introducerea de exemple din practica uzuală specifică viitoarei meserii a studentului, o mai bună utilizare a unor componente media adiționale, adăugarea de rezumate nu numai după fiecare unitate de învățare, dar poate și după un cumul de cunoștințe reper pentru alte discipline.

O atenție deosebită trebuie acordată faptului că studenții de la forma de învățământ la Distanță își valorifică experiențele și abilitățile prin activitățile de învățare pe care le concepem noi, de aceea trebuie să ne asigurăm că evaluările pe care le vor face vor fi autentice și holistice, vor avea un nivel ridicat de structurare și elaborate după ce au înțeles scopul pentru care sunt făcute, criteriile și standardele de notare care li se cer.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

VII. LIMBAJ, STIL ȘI FORMĂ ÎN ELABORAREA MATERIALELOR TIPĂRITE ÎN TEHNOLOGIE ID-IFR

Proiectarea materialelor tipărite în format ID-IFR trebuie să aibă în vedere o serie de aspecte ale limbajului utilizat, precum și de felul în care conținutul fiecărei unități de învățare este structurat. Întrucât, mai mult decât în învățământul cu frecvență, se mizează pe eficientizarea maximă a învățării, în condițiile unui public țintă format, în general, din persoane adulte, care doresc să-și lărgescă aria specializărilor, nepermițându-și să aloce un timp îndelungat studiului, autorul cursului va trebui să țină cont de toate elementele care, în final, vor permite transmiterea corectă și eficientă a conținutului învățării.

Atenția autorilor trebuie să se îndrepte înspre simplificarea la maximum a limbajului folosit, în sensul adecvării tonului, a vocabularului, a exemplelor etc. pentru a le face cât mai familiare și mai atractive. Avem în vedere, pe de o parte, atractivitatea prezentării, livrarea conținutului învățării într-o formă cât mai dinamică, prin utilizarea ilustrațiilor, a schemelor și a tabelor exemplificative, a pictogramelor, pe de altă parte, familiaritatea lingvistică. Familiaritatea lingvistică nu se referă doar la modalitatea de adresare către studenți, ci și la claritatea și accesibilitatea limbii folosite.

Oricât de bine este construit un anumit curs, acesta riscă să nu poată fi înțeles, în cazul în care limba folosită nu este potrivită pentru cursanți. În acest sens, e recomandabil ca autorul cursului să utilizeze un limbaj simplu, cu fraze scurte și lipsit de termeni sofisticați, evident cu excepția cazurilor în care termenii respectivi constituie materialul învățării. Recomandarea de mai sus e valabilă însă pentru definirea conceptelor în cauză.

Premiza de la care ar trebui să se pornească este aceea că există mai multe modalități de a spune un lucru, rămânând la latitudinea autorilor de a alege varianta cea mai percutantă de a transmite un mesaj. Marii filosofi ai Antichității au consacrat teorii și doctrine valabile și astăzi folosind, în dialogurile cu discipolii, un limbaj simplu, esențializat, redus, pe cât posibil, la fondul lexical principal, și argumente logic structurate, prezentate cu aceeași acuratețe. E binecunoscut faptul că un limbaj încâlcit, ermetizat, complicat inutil, este, în principiu, rezultatul unei gândiri insuficient exersate și a unor raționamente sau idei neduse până la capăt. În acest sens, efortul de simplificare, de esențializare, de ordonare logică, este nu doar în beneficiul cursanților, ci și al autorilor, în măsura în care există această disponibilitate de adaptare la nivelul de înțelegere al studenților.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Diferitele metode de măsurare a lizibilității textuale (Gunning Fog Index, Flesch Reading Ease sau Flesch-Kincaid Grade Level) demonstrează că textele ce conțin un număr mare de propoziții lungi și mai multe cuvinte lungi, sunt dificil de reținut. Din punctul de vedere al celui care învață, dificultatea unui text depinde de o serie de factori precum *subiectul* studiat, *coeziunea* și *coerența* lui, *lungimea* propozițiilor și a frazelor, precum și *vocabularul* utilizat. Firește, aceste metode nu sunt infailibile și trebuie privite cu precauțiile de rigoare, luând în calcul un număr destul de redus de factori, însă o medie a rezultatelor permite totuși extragerea unui set de sugestii de urmat cât timp aplicarea lor nu afectează coeziunea și coerența, nici complexitatea subiectelor.

Recomandări privind scrierea materialelor de studiu

1. Utilizarea unor **cuvinte clare**, familiare majorității studenților, în locul unor cuvinte lungi, complicate sau mai puțin familiare. Întotdeauna un text este mai ușor de înțeles pentru cititori dacă sunt familiarizați cu lexicul folosit. Bineînțeles că, ocazional, se pot folosi și cuvinte mai puțin obișnuite deoarece, în unele cazuri, sunt singurele care pot transmite sensul cu precizie. Acest lucru este valabil mai ales atunci când se utilizează **termeni tehnici**. În privința termenilor tehnici, aceștia vor fi introduși în text cu explicațiile de rigoare, altfel există riscul de a bloca complet înțelegerea sau de a crea confuzie.
2. În principiu, e de evitat utilizarea unui limbaj colorat cu elemente de jargon sau neologisme în exces, cu excepția cazurilor în care subiectul tratat solicită acest limbaj. Există, la foarte mulți autori de cursuri universitare, tendința de a epata printr-un limbaj luxuriant, suprasaturat de neologisme sau de prețiozități lingvistice. Efectul este, de cele mai multe ori, contrar celui scontat.

Exemplu: *“Volumul de debut este un volum cu reverberații înspre un nou discurs critic cu rădăcini în estetica euphorionistă, dar și cu o depășire a acestei paradigme maioresciano-lovinesciene, în sensul că esteticul, ce codifică scriitura criticului, glisează spre o hermeneutică filosofico-antropologică cenzurată de o rigoare aproape carteziană, în pofida frazării eseistice a textului”.*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

3. Utilizarea cuvintelor scurte în locul celor lungi sau a locuțiunilor. Uneori însă cuvântul mai lung este cel familiar, deci ar trebui folosit în locul celui scurt. E de preferat, de exemplu, utilizarea verbului *a familiariza* în locul unei locuțiuni verbale sinonime precum *a face să devină familiar*.

4. Evitarea, în măsura în care este posibil, a cuvintelor cu dublu sens și a sensului figurat al cuvintelor, extrem de ofertant din punct de vedere stilistic, dar nerecomandabil din cauza diminuării preciziei conceptuale. De asemenea, în cazul sinonimelor ce denumesc aceeași noțiune, e preferabil să fie ales și utilizat un singur cuvânt de la începutul până la sfârșitul cursului, pentru a nu crea confuzii. Exemple: *empatie / intropatie, computer / ordinator* etc.

5. Utilizarea propozițiilor și a frazelor scurte în locul celor lungi, dar nu cu prețul coeziunii. În general, propozițiile lungi sunt mai greu de înțeles decât cele scurte, dar folosirea lor în exces poate distruge coeziunea. Scurtarea frazelor, divizarea lor în propoziții mai restrânse, trebuie făcută, așadar, cu atenție, pentru a nu afecta coerența textului. Structurarea frazelor trebuie să aibă în vedere logica argumentării. În general, dacă o frază conține mai mult de o idee sau face exces de propoziții subordonate, e mai greu de citit, parcurgerea textului devenind obositoare.

Exemplu. O frază precum următoarea: *“În societatea contemporană de factură democratică, partidele sunt principalele forme organizate de mediere politică între cetățeni și instituțiile statului, existând, în mod evident, și alte forme de mediere, cele mai multe dintre acestea fiind de natură civică, e drept, nu mai puțin importante, din moment ce ajung să influențeze și să determine atitudinile și comportamentele exhibate de actorii politici colectivi care sunt partidele”,* poate fi divizată în mai multe propoziții principale, asigurând o mai bună coerență a ideilor: *“În societatea contemporană democratică, partidele sunt principalele forme organizate de mediere politică între cetățeni și instituțiile statului. Există, în mod evident, și alte forme de mediere, cele mai multe de natură civică. Acestea din urmă nu sunt mai puțin importante, din moment ce ajung să influențeze și să determine*

atitudinile și comportamentele actorilor politici colectivi care sunt partidele”.

6. Utilizarea indicațiilor punctuale, cât mai exacte, în locul celor vagi, cu caracter general, ori de câte ori contextul o permite.

Ex:

Vag / General	Precis / Specific
<i>Scrieți un text scurt...</i>	<i>Scrieți un text de aproximativ 300 de cuvinte</i>
<i>Unii critici consideră că...</i>	<i>G. Călinescu și I. Negoițescu consideră că...</i>
<i>Cei mai mulți dintre ei...</i>	<i>Peste 90 % dintre ei...</i>

7. Utilizarea exemplilor în număr cât mai mare. În prezentarea unor informații, teorii, procedee sau tehnici specifice, e de preferat să se folosească cât mai multe exemple din lumea reală. Studenții sunt dornici să constate că elementele teoretice prezentate se regăsesc în aplicații practice în lumea înconjurătoare. Utilizând exemple din practica curentă la formularea unor activități aplicative, studenții vor deprinde mai rapid toate aspectele legate de obiectul studiat și vor rămâne motivați pentru continuarea studiilor. Exemplele pot lua diferite forme⁸:

- Referințe la lucruri deja cunoscute de cursanți;
- Ilustrații, desene, diagrame, hărți, tabele etc.;
- Materiale audio-video recomandate;
- Anecdote ilustrative;
- Analogii cu subiecte sau elemente deja însușite;
- Referințe bibliografice;
- Studii de caz;
- Citări ale experților;
- Comentarii ale “părților interesate”: pacienți, clienți, părinți, copii etc.
- Exemple oferite de alți cursanți sau cursanți precedenți.

⁸ Simona Sava, *Teorie și practică în educația la distanță*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2003, p. 186;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

8. Maximalizarea coeziunii textuale. Coeziunea este legatura clară care se stabilește între cuvinte într-un text. De exemplu, pronumele care se referă la un substantiv ajută la crearea coeziunii, la fel și utilizarea unor cuvinte de legatura cum ar fi *astfel*, *totuși* și *în exemplul urmator*. Coeziunea este susținută de repetiția cuvintelor cheie și utilizarea unor expresii și cuvinte de tranziție sau conectori. În mod firesc, corecta lor utilizare va spori claritatea și ordonarea logică a argumentelor sau a informațiilor. Cuvintele și expresiile de tranziție sunt cele care arată succesiunea și ordinea, fluxul unui argument, legătura, excepțiile și parantezele etc. Ex: *de asemenea*, *în plus*, *mai mult*, *în primul rând*, *ca urmare*, *în orice caz*, *pe de altă parte*, *în același timp*, *în concluzie* etc. Ele permit cititorului să anticipeze relațiile logice. Același rol ordonator în susținerea logică a unei idei îl are și topica frazei, mai exact plasarea cuvintelor esențiale la începutul frazei.
9. Utilizarea persoanei I și a II-a în locul persoanei a III-a, cum se obișnuiește, în general, în cursurile de tip tradițional. Există un acord larg răspândit în rândul experților în învățământul la distanță că autorii de cursuri în format ID-IFR trebuie să se adreseze cursanților cu “tu” sau “voi”, iar autorul trebuie să fie ‘eu’ sau ‘noi’. Față de stilul îndepărtat și imparțial din cursurile de tip tradițional, ce duce la distanțarea cursantului de autor, persoanele I și a II-a impun stil mult mai personal, o versiune prietenoasă, coparticipativă. Utilizarea pronumelor personale, a adjectivelor posesive la persoanele I și a II-a, singular și plural, coroborate cu formulări imperative sau interogative, au, în plus, rolul de a preciza mult mai clar rolurile fiecăruia.
- Exemplu. În loc de: *“Pentru început, e recomandabilă utilizarea unor dicționare bilingve specializate în vederea unor traduceri adecvate a textelor...”*, putem spune: *“În primul rând, vă recomand să utilizați dicționare bilingve specializate. Veți realiza astfel traduceri adecvate ale textelor...”*.
10. Evitarea utilizării diatezei pasive sau reflexive. Utilizarea la scrierea materialelor tipărite a diatezei active conduce la un text mai interesant, mai plin de viață și mai ușor de citit. Textul astfel construit, coroborat cu utilizarea persoanei a II-a, va avea un caracter colocvial, mai amical și chiar mai motivant. Evitarea utilizării diatezei

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

pasive, nu înseamnă însă eliminarea ei. Uneori, contextul sau logica argumentării impun folosirea diatezei pasive.

Exemple: În loc de: *“Lucrările de restaurare a monumentelor din zona respectivă au fost efectuate de către o echipă de specialiști restauratori francezi...”*, putem spune: *“O echipă de restauratori francezi a efectuat lucrările de reabilitare a monumentelor din zona respectivă...”*.

Recomandări de tehnoredactare a materialelor tipărite în format ID-IFR

Ordonarea elementelor care alcătuiesc fiecare capitol al unui curs în format ID-IFR constituie una dintre activitățile esențiale ale profesorului. Practic, scopul acestui demers este de a oferi o perspectivă cât mai atractivă și mai dinamică asupra conținutului învățării. În cursurile de tip clasic, parcurgerea paginilor destinate studiului se face cu o anume monotonie, iar fixarea propriu-zisă a cunoștințelor presupune un efort permanent de a identifica conceptele, definițiile și informațiile cele mai importante, eventual subliniind sau marcând cumva noțiunile în cauză.

În cursul de tip ID-IFR, sarcina identificării și sublinierii, prin diverse metode, a acestor aspecte, revine profesorului care va face tot posibilul pentru a rupe monotonia și a menține constant ridicată atenția studentului. În general, adulții au tendința de a renunța relativ ușor la a mai învăța, atunci când au sentimentul că informațiile sunt neimportante, neatractive sau mult prea dificile. O unitate de învățare bine structurată va avea în vedere și aceste detalii, profesorul îngrijindu-se să esențializeze și să schematizeze la maximum conținuturile, reducând dimensiunile unei unități de învățare, însoțindu-le constant de ilustrații, figuri, tabele etc., propunând teme, exerciții, dirijând, de asemenea și autoevaluarea, asigurând feedbackul etc.

1. Utilizarea titlurilor și a subtitlurilor. Acestea sunt recomandate în primul rând datorită faptului că reprezintă modalitatea cea mai eficientă de a structura și ordona conținutul unei unități de învățare, mizându-se, în același timp, și pe impactul vizual. *Divizarea textului în segmente*, fiecare având un *titlu sau subtitlu* care definește foarte succint conținutul segmentului respectiv, ușurează semnificativ parcurgerea textului și asimilarea cunoștințelor, oferind inclusiv posibilitatea survolării recapulative a materiei.

2. Utilizarea elementelor grafice și a ilustrațiilor. Din aceleași motive ca și în cazul folosirii titlurilor și subtitlurilor este recomandată inserarea în corpul textului de studiat a ilustrațiilor și a elementelor grafice. Dincolo de cele deja subliniate (impact vizual, spargerea monotoniei, simplificarea învățării), acestea sunt, probabil, modalitatea cea mai atractivă de a prezenta un subiect. Firește, nu orice subiect se pretează unei astfel de prezentări, introducerea lor cu orice preț, indiferent de context sau de conținut, riscând să coboare excesiv nivelul tratării subiectului. În practica obișnuită a editării de materiale în format ID-IFR, se recomandă însă inserarea câte unei ilustrații pe fiecare pagină. De asemenea, e de evitat supraîncărcarea imaginilor și a ilustrațiilor cu detalii ne semnificative, precum și reproducerea unor imagini neclare.
3. Utilizarea pictogramelor. "Semnalizarea" prin intermediul indicatorilor textuali se referă la toate aceste dispozitive folosite pentru a-i ajuta pe cursanți să își găsească drumul în jurul unui text sau site-ul web. Acestea sunt considerate a fi importante pentru doua motive. În primul rând, multi cursanți ID-IFR au o mica experiență în a învăța dintr-un text și astfel, îi ajutăm pe cât de mult posibil. În al doilea rând, materialele în format ID-IFR au tendința de a avea o structură destul de complicată, cu o mulțime de componente separate (activitate individuală, exemple, teste, exerciții, autoevaluare etc.), cursanții având deci nevoie de ajutor pentru a parcurge corect toate etapele. E de preferat ca aceste „indicatoare” să fie ușor de asociat cu tipul de activitate recomandat, chiar dacă lista cu explicațiile lor este atașată la începutul cursului. Pe de altă parte, ele ar trebui să păstreze o anumită sobrietate pentru a nu coborî în derizoriu conținutul.

Exemple:

Simbol	Descriere
	Obiective
	Teme de reflecție

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POS DRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

	Fișier audio
	Bibliografie
	Test de evaluare
	Glosar
	Rezumat
	De reținut
	De notat
	Răspuns greșit
	Răspuns corect
	Prezentare curs
	Exerciții
	Cuvânt cheie
	Studiu individual
	Timp de lucru

4. Utilizarea spațiilor albe. Una dintre particularitățile fundamentale ale materialelor ID-IFR este exploatarea la maximum a spațiilor albe lăsate expres pentru a delimita paragrafe, capitole, subcapitole etc., sau, după caz, spre a fi completate. Spre deosebire de cursurile clasice, unde rolul lor este doar de a delimita sau de a scoate în evidență oglinda paginii, în cursurile ID-IFR, acestea pot fi folosite pentru adnotări și observații proprii, pentru a insera informații suplimentare, titluri sau elemente grafice care focalizează atenția cititorului asupra unor concepte

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

importante ce trebuie regăsite cu ușurință. Prin plasarea lor în spațiul alb lateral, ele sunt interpretate ca informații speciale care atrag atenția, și în consecință, pot fi mai ușor reținute sau regăsite. Ele au un impact vizual similar cu introducerea ilustrațiilor în corpul textului. Blocurile de spații albe fac parte integrantă din formatul paginii. Locul și dimensiunea acestora trebuie proiectate cu multă atenție, întrucât cu ajutorul lor se creează contrastul necesar pentru punerea în evidență a informațiilor importante. Pentru eficiență, se recomandă plasarea cu prioritate a spațiilor albe către marginile paginii. În aceste spații se pot insera elemente grafice sau de text (adnotări) care atrag atenția cititorului.

5. Utilizarea adnotărilor. În mod evident, adnotările auctoriale, plasate în apropierea unui bloc de text, a unei imagini sau a unei activități de învățare ajută la localizarea și consolidarea unor informații importante din materialul de studiu. Se recomandă utilizarea unor adnotări scurte, cu conținut relevant, chiar de tipul unor cuvinte sau sintagme-cheie, în locul celor lungi sau descriptive.

Un rol important în semnalizarea aspectelor importante ale unei unități de învățare îl au și semnele grafice, altele decât pictogramele propriu-zise, semne ce pot fi ușor realizate în tehnoredactarea computerizată, prin îngroșarea anumitor elemente, scrierea lor cu caractere italice sau folosirea unor fundaluri diferite pentru anumite paragrafe.

Pentru uniformizarea cursurilor, recomandăm următoarele caracteristici:

- lăsați în stânga paginii o margine de 4 cm, celelalte margini (sus, jos, dreapta) având câte 2,5 cm;
- utilizați pentru textul propriu-zis al unității de învățare setul de caractere "Times New Roman 12 Normal";
- pentru Titlurile unităților, utilizați setul de caractere "**Times New Roman 14 Bold**"; în principiu, titlurile trebuie centrate în pagină și, dacă spațiul permite, pot fi scrise cu majuscule. Pentru titluri mai lungi care nu se încadrează într-un singur rând, trecerea la rândul următor se va face pe un criteriu logic privind secvența cuvintelor. În cazul în care titlurile sunt mai lungi de două rânduri, evitați centrarea lor, precum și supraîncărcarea paginii prin folosirea majusculilor.
- pentru subtitluri, utilizați, de asemenea, setul de caractere „**Times New Roman 14 Bold**"; subtitlurile sunt folosite pentru a fragmenta un corp de text de dimensiuni

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

mai mari. În același timp ele structurează conținutul materialului de studiu și ajută cititorul la localizarea rapidă a informațiilor de care are nevoie, relaxând lectura și facilitând fixarea cunoștințelor. Pe de altă parte, ele nu trebuie folosite în exces, mai mult decât e necesar pentru a sublinia ideile principale ale unei unități de învățare, în deplină concordanță cu obiectivele definite;

- utilizați spații albe pentru delimitarea corpului de text, a titlurilor și subtitlurilor, a ilustrațiilor, a formulelor etc.
- enumerarea obiectivelor, la începutul fiecărei unități de învățare, trebuie separată de textul propriu-zis al cursului; în acest sens, utilizați chenare, la fel ca și în cazul testelor de evaluare și autoevaluare. Astfel, cititorul va avea din start configurat un anume orizont de așteptare. Dincolo de această delimitare de natură grafică, paragraful destinat obiectivelor va fi semnalizat și prin introducerea unei pictograme. Enumerarea obiectivelor, la fel ca și clasificările și enumerările din interiorul cursului se va face prin puncte sau liniuțe.

Exemplu:

După parcurgerea acestui capitol, veți ști:

- să elaborați într-o formă clară, coerentă, familiară, un material tipărit în tehnologie ID-IFR;
- să evitați cuvintele și formulările argotice sau neologice, utilizând cât mai multe cuvinte și expresii din fondul lexical principal;
- să utilizați corect și adecvat pictogramele și ilustrațiile în interiorul cursului etc.

- pentru scoaterea în evidență a rezumatelor fiecărei unități/subunități de învățare, utilizați o altă nuanță drept fundal, de preferință, un gri deschis, precum și caractere italice. De exemplu, capitolul de față al ghidului ar fi rezumat și pus în lumină astfel:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
"LUCIAN BLAGA"
DIN SIBIU

Rezumat

Acest capitol se apleacă asupra aspectelor lingvistice, stilistice și formale ale materialelor tipărite în format ID-IFR, oferind o serie de recomandări privind scrierea și tehnoredactarea lor: utilizarea unor cuvinte clare, familiare, evitarea elementelor de jargon sau a neologismelor, utilizarea cuvintelor scurte în locul celor lungi sau a locuțiunilor, maximizarea coeziunii, utilizarea persoanei I și a II-a, utilizarea diatezei active în locul celei pasive, utilizarea elementelor grafice și a ilustrațiilor, a pictogramelor, a spațiilor albe, a adnotărilor. În final, am oferit o serie de sugestii privind tehnoredactarea computerizată a materialelor.

- spargeți monotonia textului propus spre învățare, prin extragerea și îngroșarea, în spațiile albe din stânga paginii, a ideilor principale, a cuvintelor și a sintagmelor-cheie; este o modalitate excelentă de a urmări înlănțuirea logică a expunerii și, mai mult, un bun instrument de fixare a cunoștințelor, inclusive în etapa unei recapitulări finale.

Exemplu:

Formalism

Formă vs. conținut

vs.

Formalismul a întemeiat, în esență, aplicarea lingvisticii în studiul literaturii, ei renunțând la o analiză a „conținutului” literaturii în favoarea formei literaturii. Pentru ei, conținutul reprezintă doar motivarea formei, un pretext pentru un soi de exercițiu formal. Formaliștii au început prin a vedea în opera literară o ansamblare mai mult sau mai puțin arbitrară de procedee și abia mai târziu au ajuns să le vadă pe acestea ca pe niște elemente relaționate sau „funcții” în cadrul unui sistem textual total. Procedee puteau fi sunetul, imaginile, ritmul, sintaxa, metrul, rima, tehnicile narrative, de fapt întregul set de elemente literare formale, având drept finalitate efectul de *înstrăinare* sau defamiliarizare.

Defamiliarizare

